

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและการสื่อสารกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ของเกษตรกรสวนส้ม อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรีและอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 198 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25 ของประชากรที่ทำการศึกษ (เกษตรกรสวนส้มในเขตอำเภอดังกล่าว) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานปัจจัยสังคม เศรษฐกิจ ของเกษตรกรสวนส้มซึ่งแยกเป็นตอนย่อย ๆ คือ

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลพื้นฐานปัจจัยสังคม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ

ตอนที่ 1.2 ข้อมูลพื้นฐานปัจจัยเศรษฐกิจ ได้แก่จำนวนแรงงานในการทำสวนส้ม ขนาดพื้นที่ทำสวนส้ม ค่าใช้จ่ายในการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินในการทำสวนส้ม ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีปราบศัตรูพืช รายได้จากการทำสวนส้ม รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ๆ และหนี้สินของเกษตรกร

ตอนที่ 1.3 ข้อมูลพื้นฐานประสบการณ์ของเกษตรกรในการทำสวนส้มและการใช้สารเคมีที่ผ่านมา

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารของเกษตรกรสวนส้ม ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเกษตร การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร และข่าวสารทั่วไป จากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตอนที่ 3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ เรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตอนที่ 3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ เรื่องการใช้อีสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตอนที่ 3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อีสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ

ตอนที่ 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสาร

ตอนที่ 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนคติ กับปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสาร

ตอนที่ 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง การใช้อีสารเคมีกับปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจและการสื่อสาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานปัจจัยสังคม เศรษฐกิจ ของเกษตรกรสวนส้มซึ่งจำแนกเป็น ตอนย่อย ๆ คือ

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลพื้นฐานปัจจัยทางสังคม

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของเกษตรกรสวนส้มจำแนกตามเพศ

เพศของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	178	90.8
หญิง	18	9.2
รวม	196	100.0

จากตารางพบว่าเกษตรกรที่ประกอบอาชีพสวนส้มส่วนใหญ่เป็นชายคิดเป็นร้อยละ 90.8 และเป็นหญิงร้อยละ 9.2

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามอายุ

อายุของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
22 - 30 ปี	16	8.1
31 - 40 ปี	64	32.7
41 - 50 ปี	66	34.7
51 - 60 ปี	36	18.4
61 ปีขึ้นไป	14	6.1
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรสวนส้มส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.4 รองลงมาอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.4 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือเกษตรกรที่มีอายุอยู่ในกลุ่มน้อยที่สุด และมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 8.1 และ 6.1 ตามลำดับ อายุเฉลี่ยของเกษตรกรคือ 44.5 (ประมาณ 44-45 ปี)

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของ เกษตรกรสวนส้มจำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	29	14.8
สมรส	113	57.7
หม้าย	9	4.6
แยกกันอยู่	21	10.7
หย่า	14	7.1
ไม่ตอบ	10	5.1
รวม	196	100

จากตารางพบว่า สถานภาพสมรสของ เกษตรกรสวนส้มส่วนใหญ่สมรสแล้วคิดเป็น ร้อยละ 57.7 รองลงมาคือโสด คิดเป็นร้อยละ 14.8

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของเกษตรกรสวนส้ม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ป.1 - ป.4	123	62.8
ป.5 - ป.7	29	14.8
ม.1 - ม.3	9	4.6
ม.4 - ม.6	21	10.7
ปริญญาตรี	14	7.1
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ป.1 - ป.4 คิดเป็นร้อยละ 62.8 และรองมาคือระดับ ป.5 - ป.7 คิดเป็นร้อยละ 14.8

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของจำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2	3	1.5
3 - 4	26	14.3
5 - 6	96	49.0
7 - 9	51	26.1
10 คนขึ้นไป	20	10.2
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรที่ประกอบอาชีพสวนส้มส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 49.0 คือมีสมาชิก 5 - 6 คน รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 26.1 คือ มีสมาชิก 7 - 9 คน จัดได้ว่าขนาดครอบครัวของเกษตรกรนั้นเป็นครอบครัวขนาดกลาง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละของแรงงานในการทำสวนส้ม

แรงงานในการทำสวนส้ม	จำนวน (N = 196)	ร้อยละ
1. แรงงานจากสมาชิกในครอบครัว (คน)		
1 - 3	84	42.7
4 - 6	70	35.8
7 - 9	20	10.3
10 คนขึ้นไป	22	11.2
2. แรงงานที่จ้าง (คน)		
1 - 5	12	5.5
6 - 10	29	14.8
11 - 20	76	38.8
21 คนขึ้นไป	80	40.8

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สมาชิกของครอบครัว ตั้งแต่ 1-3 คน
ทำสวนเอง คิดเป็นร้อยละ 42.7 นอกจากนี้ยังต้องจ้างแรงงานประมาณ 21 คนขึ้นไป
คิดเป็นร้อยละ 40.8 และรองลงมาคือ 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ความบ่อยครั้งในการติดต่อ	จำนวน	ร้อยละ
ติดต่อเสมอ (10 - 12 ครั้ง/ปี)	26	13.3
ติดต่อบ่อย (7 - 9 ครั้ง/ปี)	26	13.3
ติดต่อบางครั้ง (4 - 6 ครั้ง/ปี)	48	24.5
ไม่ค่อยได้ติดต่อ (1 - 3 ครั้ง/ปี)	68	34.7
ไม่ได้ติดต่อเลย (0 ครั้ง/ปี)	28	14.3
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนส้มีส่วนใหญ่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประมาณ 1-3 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 34.7 รองลงมาคือ 4-6 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 24.5 และมีเกษตรกรที่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเลยในหนึ่งปี คิดเป็นร้อยละ 14.3

ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละของลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ลักษณะการติดต่อ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่มาพบที่บ้าน	127	64.8
เกษตรกรไปพบเจ้าหน้าที่ ที่เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ	27	13.8
เกษตรกรพบเจ้าหน้าที่โดยบังเอิญ	20	10.2
อื่น ๆ	22	11.2
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาพบเกษตรกรที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 64.8 นอกนั้น เกษตรกรไปพบเจ้าหน้าที่เองบ้าง พบกับเจ้าหน้าที่โดยบังเอิญบ้าง หรือพบในลักษณะอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาคิดเป็นร้อยละ 13.8, 10.2 และ 11.2 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละของการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ของเกษตรกร

กลุ่มต่าง ๆ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	11	5.6
กลุ่มเกษตรกร	2	1.0
กลุ่มส่งเสริมการเกษตร	1	0.5
ลูกเสือชาวบ้าน	1	0.5
อื่น ๆ	2	1.0
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย	179	91.3
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลยคิดเป็นร้อยละ 91.3 เนื่องจากการเดินทางไปสัมภาษณ์ของผู้วิจัยได้ เหตุผลว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีเวลาและช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนเกษตรกรกลุ่มรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 5.6 เข้าร่วมกลุ่มสหกรณ์การเกษตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1.2 ข้อมูลพื้นฐานปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 10 จำนวนร้อยละของพื้นที่ ที่เกษตรกรใช้ทำสวนส้มอยู่ในปัจจุบัน

พื้นที่ (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
3 - 10	31	18.8
11 - 20	39	20.4
21 - 30	28	14.3
31 - 40	16	8.1
41 - 50	18	9.2
51 - 100	48	21.2
101 ขึ้นไป	16	8.0
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีพื้นที่ในการทำสวนส้มประมาณ 51-100 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.2 รองลงมา 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.4 .. เกษตรกรที่ทำสวนส้มที่มีพื้นที่น้อย เนื่องจากเกษตรกรอยู่ในช่วงทดลองปลูกส้ม และบางรายแบ่งพื้นที่ที่เคยทำการเกษตรอื่น ๆ มาทดลองปลูกส้ม

ตารางที่ 11 จำนวนร้อยละของพื้นที่ที่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง

เป็นเจ้าของเอง (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
3 - 10	7	3.5
11 - 20	19	9.7
21 - 30	21	10.7
31 - 40	17	8.7
41 - 50	18	9.1
51 - 100	27	13.7
101 ขึ้นไป	11	5.8
ไม่มีที่ดิน เป็นของตนเอง	76	38.8
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่เป็นของตนเองในการทำสวนส้มคิดเป็น ร้อยละ 61.2 โดยมีพื้นที่ทำสวนส้มตั้งแต่ 3 - 100 ไร่ ขึ้นไป ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้ เป็นเจ้าของพื้นที่ ที่ทำสวนส้มคิดเป็นร้อยละ 38.8

ตารางที่ 12 จำนวนร้อยละของพื้นที่ที่เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อทำสวนส้ม

พื้นที่ที่เช่า/เช่าซื้อ (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
4 - 10	29	9.6
11 - 20	15	7.6
21 - 30	17	9.2
31 - 40	2	1.0
41 - 50	7	3.6
51 - 100	12	6.0
100 ขึ้นไป	3	1.5
ไม่เช่าพื้นที่	120	61.2
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เช่าที่ดินในการทำสวนส้มคิดเป็นร้อยละ 61.2 ส่วนเกษตรกรที่เช่าที่ดินคิดเป็นร้อยละ 38.2

ตารางที่ 13 จำนวนร้อยละของค่าเช่า/เช่าซื้อที่ดิน

ค่าเช่า (บาท/ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
3 - 300	25	12.6
301 - 500	27	13.8
501 - 1000	11	6.1
1001 ขึ้นไป	12	6.0
ไม่ได้เช่าที่ดิน	120	61.2
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เสียค่าเช่า 301 - 500 ต่อไร่ คิดเป็น ร้อยละ 13.8 และใกล้เคียงกันในช่วงที่เสียค่าเช่าที่ดินต่ำกว่า 300 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 จำนวนร้อยละของค่าใช้จ่ายของเกษตรกรในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ค่ายาปราบศัตรูพืช (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
13 - 10,000	30	15.3
10,001 - 20,000	30	15.3
20,001 - 30,000	15	7.6
30,001 - 40,000	18	9.1
40,001 - 50,000	12	6.1
50,001 - 100,000	47	23.6
100,001 ขึ้นไป	44	20.0
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอยู่
ในช่วง 50,001-100,001 หรือมากกว่านั้น คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมาอยู่ในช่วง ต่ำกว่า
10,000 - 20,000 คิดเป็นร้อยละ 30.6

ตารางที่ 15 จำนวนร้อยละของรายได้ จากการทำสวนส้ม/ปี

รายได้ (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1,500 - 50,000	34	17.6
50,001 - 100,000	30	15.3
100,001 - 200,000	33	16.3
200,001 - 500,000	39	20.9
500,001 -1,000,000	46	23.8
1,000,001 ขึ้นไป	14	7.6
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการทำสวนส้มคิดเป็นต่อปีอยู่ในช่วง 500,001 ถึง 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.8 และรองลงมา อยู่ในช่วง 200,001 ถึง 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.9

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 จำนวนร้อยละในการประกอบอาชีพอื่น นอกจากสวนส้ม

อาชีพอื่นนอกจากการทำสวนส้ม	จำนวน	ร้อยละ
เกษตร อื่น ๆ	10	5.1
ค้าขาย	1	.5
รับจ้าง	1	.5
ไม่ทำอาชีพอื่น	184	93.9
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนส้มเพียงเป็นอาชีพหลักเป็นอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 93.9 นอกนั้นประกอบอาชีพเกษตรอื่น ๆ ค้าขาย รับจ้าง เป็นอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 5.1 ,0.5 และ 0.5 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่ประกอบอาชีพสวนส้มแล้ว ส่วนใหญ่จะไม่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เนื่องจากไม่มีเวลา และต้องการทำอาชีพหลักให้ดีที่สุด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 จำนวนร้อยละของรายได้จากการทำอาชีพอื่น/ เดือน

รายได้อื่น ๆ / เดือน	จำนวน	ร้อยละ
650 - 2,000	8	4.0
2,001 - 5,000	3	1.5
5,001 - ขึ้นไป	1	0.6
ไม่มีรายได้อื่นใด	184	93.9
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีรายได้อื่นใดนอกจากรายได้จากอาชีพหลัก คือการทำสวนส้ม คิดเป็นร้อยละ 93.9 ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพรอง ส่วนใหญ่ประมาณ 650 - 2,000 ต่อเดือน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 ร้อยละของจำนวนเงินที่เกษตรกรมีหนี้สิน

จำนวนเงิน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 50,000 บาท	8	4.0
50,001 - 500,000	18	9.2
500,001-6,000,000	9	4.7
ไม่มีหนี้สิน	161	82.1
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 82.1 เกษตรกรที่มีหนี้สินตั้งแต่ 50,000 ขึ้นไปถึง 500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 จำนวนร้อยละบุคคลที่เกษตรกรเป็นหนี้สินอยู่ (เกษตรกรคนหนึ่ง ๆ สามารถคิดหนี้สินกับหลาย ๆ บุคคลได้)

เจ้าหนี้ / แหล่งหนี้สิน	จำนวน			รวม	ร้อยละ			รวม
	1	2	3		1	2	3	
	1. พ่อแม่ ญาติ	18	11		7	36	9.2	
2. เพื่อน	3	12	6	21	1.5	6.1	3.0	10.6
3. ร้านขายยาฆ่าแมลง/ปุ๋ย	3	8	15	26	1.5	4.0	7.6	13.1
4. พ่อค้านายทุน	2	1	1	4	1.0	0.5	0.5	2
5. ธนาคาร ชกส. สหกรณ์	9	3	6	18	4.6	1.5	3.0	9.1
6. กลุ่มเกษตรกร	-	-	-	-	-	-	-	-
7. อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่เป็นหนี้ใครเลย	161	161	161		82.1	82.1	82.1	

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เป็นหนี้คิดเป็นร้อยละ 82.1 เกษตรกรเป็นหนี้พ่อ แม่ ญาติ มากที่สุด รองลงมาคือร้านขายยาฆ่าแมลง/ปุ๋ย, เพื่อน, ธนาคาร ชกส. สหกรณ์, พ่อค้านายทุน ตามลำดับ และพบว่าเกษตรกรไม่มีหนี้สินกับกลุ่มเกษตรกรเลย

ตอนที่ 1.3 ข้อมูลพื้นฐานประสบการณ์ของเกษตรกรในการทำสวนส้ม และการใช้สารเคมีที่ผ่านมา

ตารางที่ 20 จำนวนร้อยละของระยะเวลาเกษตรกรเข้ามาทำสวนส้มในพื้นที่ปัจจุบัน

ระยะเวลา (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 20 ปี	31	15.8
10 - 20 ปี	94	47.9
น้อยกว่า 10 ปี	71	36.3
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้ามาประกอบอาชีพทำสวนส้มประมาณ 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.9 และรองลงมาประมาณต่ำกว่า 10 ปี และมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.3 และ 15.8 ตามลำดับ เวลาเฉลี่ยของเกษตรกรที่เข้ามาทำสวนส้มในพื้นที่ปัจจุบันคิดเป็น 2.564

ตารางที่ 21 จำนวนร้อยละของอาชีพเดิมของเกษตรกรสวนส้มก่อนที่จะเข้ามาประกอบอาชีพสวนส้มในพื้นที่ปัจจุบัน

อาชีพก่อนทำสวนส้มในพื้นที่ปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ทำสวนส้ม	64	42.4
ทำการเกษตรอื่น ๆ	71	36.2
ทำกสิกรรม เลี้ยงสัตว์	8	4.1
ค้าขาย	41	15.3
อื่น ๆ	23	11.9
รวม	196	100

จากตารางพบว่า อาชีพเดิมของเกษตรกรส่วนใหญ่ที่จะเข้ามาประกอบอาชีพทำสวนส้มในพื้นที่ปัจจุบันคือทำสวนส้มอยู่แล้วตั้งแต่บรรพบุรุษคิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมาคือประกอบอาชีพทำการเกษตรอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 36.2 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 15.2 และน้อยที่สุดคืออาชีพกสิกรรม เลี้ยงสัตว์คิดเป็นร้อยละ 4.1 นอกจากนี้ เกษตรกรที่เคยประกอบอาชีพอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้วคิดเป็นร้อยละ 11.9

ตารางที่ 22 จำนวนร้อยละของ เหตุผลที่เกษตรกรเลือกมาทำอาชีพสวนส้ม

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
เห็นคนอื่นทำแล้วรายได้ดี	51	26.0
ทำเป็นอาชีพมาตั้งแต่บรรพบุรุษ	90	45.9
เพื่อนหรือญาติแนะนำชักชวน	37	18.9
ไม่มีเหตุผล	18	9.2
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่เข้ามาประกอบอาชีพสวนส้ม เนื่องจากเป็นอาชีพที่บรรพบุรุษเคยทำอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 45.9 รองลงมา คือ เห็นคนอื่นทำแล้วรายได้ดี คิดเป็นร้อยละ 26.0 เพื่อนและญาติแนะนำชักชวน คิดเป็นร้อยละ 18.9 และเกษตรกรที่ไม่มีเหตุผลว่าทำไมจึงเลือกมาประกอบอาชีพสวนส้ม คิดเป็นร้อยละ 9.2

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 จำนวนร้อยละของการใช้สารเคมีหรือไม่ของเกษตรกร

การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	จำนวน	ร้อยละ
ใช้	190	96.9
ไม่ใช้	6	3.0
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชคิดเป็นร้อยละ 96.9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 จำนวนร้อยละของระยะเวลาการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ระยะเวลาการใช้สารเคมี	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่เริ่มปลูกส้มจนถึงปัจจุบัน	173	88.3
หลังจากปลูกส้มมานานประมาณ 1-2 ปี	6	3.1
หลังจากปลูกส้มประมาณ 2 - 3 ปี	8	4.1
หลังจากปลูกส้มแล้วตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	9	4.6
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เริ่มใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชตั้งแต่เริ่มปลูกส้มจนถึงปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 88.3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 จำนวนร้อยละของการได้รับผลเสียจากการใช้สารเคมี และผลเสีย
ต่อสิ่งต่าง ๆ

ได้รับผลเสียจากการใช้สารเคมี		จำนวน	ร้อยละ
เคย		89	45.4
ไม่เคย		107	54.6
รวม		196	100

ผลเสียจากการใช้สารเคมีที่มีต่อ	จำนวน				ร้อยละ			
	1	2	3	รวม	1	2	3	รวม
ตัวเกษตรกรเอง(อาการแพ้สารเคมี)	26	25	52	103	13.3	12.8	26.5	52.6
ผลผลิต (ส้ม)	-	8	8	16	-	4.1	4.1	8.2
การกำจัดแมลงศัตรูส้มไม่ได้ผล	1	7	66	74	0.5	3.6	33.7	37.8

จากตารางพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับผลเสียจากสารเคมีที่เกิดกับตัวเกษตรกรเอง ได้แก่ อาการแพ้ต่าง ๆ คลื่นไส้ อาเจียร มีมึนงง ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 52.6 รองลงมาผลเสียในลักษณะที่สารเคมีใช้ไม่ได้ผล คิดเป็นร้อยละ 37.8 และผลเสียที่เกิดกับผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 8.2

ตารางที่ 26 จำนวนร้อยละของชนิดสารเคมีที่เกษตรกรใช้กำจัดศัตรูพืช

ชื่อทางการค้า	จำนวน				ร้อยละ			
	1	2	3	รวม	1	2	3	รวม
โดเมทโฮเอท	45	34	48	127	22.9	17.3	24.4	64.6
โมนโคโรโตฟอส	39	26	56	121	19.8	13.2	28.5	61.5
แลนเนท	24	12	62	98	12.2	6.1	31.6	49.9
อะโซดรีน	46	35	19	100	23.4	17.8	9.6	50.8
โซเมท์	52	29	34	115	26.5	14.7	17.3	58.5
อื่น ๆ	14	21	7	42	7.1	10.7	3.5	21.3

จากตารางพบว่า ชนิดสารเคมีที่เกษตรกรนิยมใช้เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ โดเมทโฮเอท โมนโคโรโตฟอส โซเมท์ อะโซดรีนและแลนเนท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 จำนวนร้อยละของชนิดแมลงศัตรูส้มที่สร้างปัญหาให้เกษตรกร

ชื่อแมลง	จำนวน				ร้อยละ			
	1	2	3	รวม	1	2	3	รวม
เพลี้ยไฟ	64	22	34	120	32.6	11.2	17.3	16.1
หนอนชอนใบ	19	17	11	47	9.6	8.6	5.6	23.8
ไรแดง	32	19	8	59	16.3	23.4	4.0	43.7
หนอนผีเสื้อ	16	35	28	79	8.2	17.8	14.0	40.0
หนอนแก้ว	7	12	4	102	7.1	6.0	2.0	15.1
หนอนเจาะช้ำ	55	41	62	158	28.1	20.9	31.6	80.6
อื่น ๆ	4	7	-	13	2.0	3.5	-	5.5

จากตารางพบว่า ชนิดของแมลงศัตรูส้มที่สร้างปัญหาให้เกษตรกรที่รุนแรงที่สุด คือ หนอนเจาะช้ำ และรองลงมาคือ เพลี้ยไฟ ไรแดง หนอนผีเสื้อ หนอนชอนใบ และหนอนแก้ว ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อสารและการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรสวนส้ม

ตารางที่ 28 จำนวนร้อยละของกิจกรรมที่เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ

กิจกรรมที่จัดขึ้น	ไปทุกครั้ง (มากกว่า5ครั้ง)		ไปบ้างไม่ไปบ้าง (1-5 ครั้ง)		ไม่เคยไป		จำนวนรวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. กลุ่มปุ๋ยหมัก	11	5.6	41	20.9	144	73.4	196	100
2. กลุ่มออมทรัพย์	3	1.5	25	12.8	168	85.7	196	100
3. กลุ่มเลี้ยงไก่			4	2.0	192	98.0	196	100
4. กลุ่มเลี้ยงปลา	3	1.5	15	7.7	178	90.8	196	100
5. กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	24	12.2	41	20.9	131	66.8	196	100
6. กรรมการหมู่บ้าน	28	14.3	41	20.9	127	64.8	196	100
7. กรรมการวัด	21	10.7	36	18.4	139	70.9	196	100
8. อื่น ๆ	6	3.1	7	3.6	183	93.4	196	100
เฉลี่ย		3		13.2		89.8		

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ เฉลี่ยร้อยละ 89.8 และไปบ้างไม่ไปบ้างเฉลี่ยร้อยละ 13.2 และไปทุกครั้งเฉลี่ยร้อยละ 3 ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมาก

ตารางที่ 29 แสดงสถานที่ ที่เกษตรกรสวนส้มไปบ่อยที่สุดใน 1 สัปดาห์

สถานที่ที่ เกษตรกรไปบ่อยที่สุด/ สัปดาห์	จำนวน	ร้อยละ
ร้านขายยาปราบศัตรูพืช	62	31.6
ร้านกาแฟ	8	4.1
ตลาด	51	26.0
นอกตำบล	15	7.7
สวนส้มอื่น ๆ	32	16.3
วัด	2	1.0
ไม่ตอบ	26	13.3
รวม	196	100

จากตารางพบว่า สถานที่ที่เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมไปบ่อยที่สุด คือ ร้านขายยาปราบศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 31.6 รองลงมาคือตลาด คิดเป็นร้อยละ 26.0

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 จำนวนร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการอบรมเรื่องการใช้สารเคมี

เคย/ไม่เคยเข้าอบรม	จำนวน	ร้อยละ
เคยได้รับการอบรม	112	57.2
ไม่เคยได้รับการอบรม	84	42.8
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรที่ได้รับการอบรมเรื่องสารเคมีคิดเป็นร้อยละ 57.2 ซึ่งใกล้เคียงกับเกษตรกรที่ไม่เคยรับการอบรมเรื่องสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 42.8

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 แสดงจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมเรื่องการใช้สารเคมี

จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. มากกว่า 20 ครั้ง	15	7.7
2. 19 - 10 ครั้ง	5	2.6
3. 9 - 5 ครั้ง	23	11.7
4. น้อยกว่า 5 ครั้ง	153	78.1
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมน้อยกว่า 5 ครั้งในหนึ่งปี คิดเป็นร้อยละ 78.1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 จำนวนร้อยละของเกษตรกรที่ขอการประชุมอบรมเกี่ยวกับเรื่อง
การเกษตรทั่ว ๆ ไปและการใช้สารเคมี

ความรู้สึกของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
1. มาก	84	42.7
2. ปานกลาง	42	21.4
3. น้อย	18	9.2
4. เคย ๆ	52	26.7
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ขอการประชุมอบรมเกี่ยวกับเรื่องการเกษตร
ทั่ว ๆ ไป และการใช้สารเคมีมากคิดเป็นร้อยละ 42.7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 แสดงสื่อที่เกษตรกรได้รับข่าวสารเรื่องการใช้สารเคมี
(เกษตรกรสามารถรับสื่อได้มากกว่า 1 อย่าง)

สื่อ	จำนวน				ร้อยละ			
	1	2	3	รวม	1	2	3	รวม
คนในครอบครัว	17	1	12	30	8.7	0.5	6.1	15.3
เพื่อนบ้าน	54	42	39	135	27.6	21.4	19.9	68.9*
เจ้าหน้าที่เกษตรกร	29	55	58	142	14.8	28.1	29.6	72.5*
เจ้าของร้านขายยาปราบศัตรูพืช	2	49	64	115	1.0	25.0	32.7	58.7
บริษัทผลิตายาปราบศัตรูพืช	-	5	7	12	-	2.6	3.6	6.2
อื่น ๆ	-	1	1	2	-	0.5	0.5	1.0

จากตารางพบว่า เกษตรกรรับข่าวสารด้านการเกษตรและเรื่องสารเคมีจาก
เจ้าหน้าที่เกษตรมากที่สุดรองลงมาก็คือ เพื่อนบ้าน และเจ้าของร้านขายยาปราบศัตรูพืช ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 ความถี่ในการรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมี
จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ข่าวสารที่ได้รับ/ปี	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 - 3 ครั้ง	122	62.2
2. 4 - 6 ครั้ง	41	20.9
3. 7 - 9 ครั้ง	16	8.2
4. 10 ครั้งขึ้นไป	17	8.7
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตรเพียง 1 - 3 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 62.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 สื่อที่เกษตรกรได้รับข่าวเกี่ยวกับการระบาดของศัตรูพืช และ
ข่าวการเกษตรทั่วไป

สื่อ	จำนวน											
	1	2	3	4	5	รวม	1	2	3	4	5	รวม
1. ไม่เคยรับ	3	-	8	16	13	40	1.5	-	4.1	8.2	6.6	20.4
2. วิทยุ	73	13	15	5	1	107	37.2	6.6	7.7	2.6	0.5	54.6
3. โทรทัศน์	15	79	49	7	1	151	7.7	40.3	25.0	3.6	0.5	77.1*
4. หนังสือพิมพ์	1	10	38	6	1	56	0.5	5.1	19.4	3.1	0.5	28.6
5. เอกสารแผ่นปลิว	7	10	19	27	4	67	3.6	5.1	9.7	13.8	2.0	34.2
6. โปสเตอร์	1	8	18	39	18	84	0.5	4.1	9.2	19.9	9.2	42.9
7. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ	-	5	9	45	44	103	-	2.6	4.6	23.0	22.4	52.6
8. เพื่อนบ้าน	1	1	1	17	68	88	0.5	0.5	0.5	8.7	37.7	47.9
9. กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน	-	-	-	3	20	23	-	-	-	1.5	10.2	11.7
10. นิทรรศการ	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	1.0	1.0
11. อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางพบว่าเกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการระบาดของศัตรูพืช ข่าวการเกษตรทั่วไปจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ วิทยุ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ เพื่อนบ้าน โปสเตอร์ เอกสารแผ่นปลิว หนังสือพิมพ์ ตามลำดับ

ตารางที่ 36 ความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์และ เนื้อหาที่ชอบอ่าน

จำนวนครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์			เนื้อหาที่ชอบอ่าน		
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
ไม่อ่าน	19	9.7	1. ข่าวการเกษตร	66	33.7
นาน ๆ ครั้ง	39	19.3	2. ข่าวทั่ว ๆ ไป	109	55.6
อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง	29	14.8	3. อื่น ๆ	21	10.7
เกือบทุกวัน	79	40.3			
ทุก ๆ วัน	30	15.3			
รวม	196	100	รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่อ่านหนังสือพิมพ์บ่อยคือ เกือบทุกวันและทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 45.6 และเนื้อหาที่ชอบอ่านได้แก่ข่าวทั่ว ๆ ไป คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมาคือ ข่าวเกษตร คิดเป็นร้อยละ 33.7

ตารางที่ 37 แสดงจำนวนครั้งในการฟังวิทยุ และรายการวิทยุที่ชอบฟัง

จำนวนครั้งในการฟังวิทยุของเกษตรกร			รายการวิทยุที่เกษตรกรชอบฟัง		
	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
ไม่ฟัง	6	3.1	1.รายการเกี่ยวกับการเกษตร	71	36.2
นาน ๆ ครั้ง	36	18.4	2.รายการทั่ว ๆ ไป	103	52.6
อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง	12	6.1	3.อื่น ๆ	22	11.2
เกือบทุกวัน	77	39.3			
ทุกวัน	65	33.2			
รวม	196	100	รวม	196	

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ฟังวิทยุบ่อยมากคือทุกวันและเกือบทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 72.5 และรายการวิทยุที่ชอบฟังคือรายการทั่ว ๆ ไปคิดเป็นร้อยละ 52.6 รองลงมาคือรายการเกี่ยวกับการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 36.2 และรายการอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 11.2

ตารางที่ 38 แสดงสถานีโทรทัศน์ ที่เกษตรกรชมบ่อยที่สุด

โทรทัศน์ช่องที่เกษตรกรชม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดู	7	3.6
ช่อง 3	24	12.2
ช่อง 5	15	7.7
ช่อง 7	123	62.8
ช่อง 9	24	12.2
ช่อง 11	3	1.5
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ชอบชมโทรทัศน์ช่อง 7 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 62.8 รองลงมาคือ ช่อง 3 , ช่อง 9, ช่อง 5, และช่อง 11 คิดเป็นร้อยละ 12.2, 12.2, 7.7 และ 1.5 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 แสดงรายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรชอบชม
(เกษตรกรสามารถดูมากกว่า 1 รายการ)

รายการโทรทัศน์	จำนวน					ร้อยละ				
	1	2	3	4	รวม	1	2	3	4	รวม
1. รายการเกษตร	110	1	-	-	111	56.1	0.5	-	-	56.6
2. รายการละคร	1	18	-	-	79	0.5	39.8	-	-	40.3
3. รายการข่าว	-	1	142	39	182	-	0.5	72.4	19.9	92.8
4. อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางพบว่า รายการโทรทัศน์ ที่เกษตรกรชอบชมมาก เรียงตามลำดับดังนี้
รายการข่าว รายการการเกษตร และรายการละคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 แสดงจำนวนเกษตรกรที่อ่านเอกสารเกี่ยวกับการเกษตรและการ
ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของทางราชการ

จำนวนครั้งที่เกษตรกรอ่านข่าวจากทางราชการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เคยอ่านเลย	35	17.9
2. นาน ๆ อ่านครั้ง	83	42.3
3. อาทิตย์ละ 1 - 2 ครั้ง	11	5.6
4. มากกว่าอาทิตย์ละครั้ง	5	2.6
5. อ่านทุกครั้งที่ได้รับเอกสาร	62	31.6
รวม	196	100

จากตารางพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จะอ่านเอกสารเกี่ยวกับทางการเกษตร และ
การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของทางราชการ นาน ๆ สักครั้งหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 42.3 และ
รองลงมาคือ เกษตรกรที่อ่านทุกครั้งที่ได้รับเอกสารดังกล่าวจากทางราชการ คิดเป็นร้อยละ
31.6

ตอนที่ 3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 41 แสดงความรู้เรื่องการใช้สารเคมี ของเกษตรกรสวนส้ม

ความรู้ของ เกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมี	เกษตรกรมีความรู้ถูกต้อง (N = 196)		เกษตรกรมีความรู้ไม่ ถูกต้อง (N=196)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อ่านฉลากก่อนซื้อและก่อนใช้	145	74.0	51	26.0
2. เลือกใช้สารเคมีที่มีประสิทธิภาพตรงต่อศัตรู ที่ระบาดคงทนนาน พืชรุนแรงและราคาถูก	176	89.8	20	10.2
3. สารเคมีที่เก็บใช้นานถึง 4-5ปี ถึงแม้ ว่าจะไม่ได้ เปิดใช้ทั้งหมดประสิทธิภาพ	117	59.7	79	40.3
4. เครื่องมือหรืออุปกรณ์พ่นสารเคมี เพื่อใช้ แล้วจำเป็นต้องล้างสารเคมีที่ติดค้างออก- ให้หมด	170	86.7	26	13.3
5. การฉีดพ่นสารเคมีจะฉีดได้ก็ต่อเมื่อศัตรูพืช มารบกวนถึงระดับที่ต้องพ่นยา	57	29.1	139	70.9
6. การฉีดพ่นสารเคมีควรใช้เวลาเช้าหรือเย็น	172	87.8	24	12.2
7. การผสมสารเคมี เกษตรกรต้องสวมถุงมือ หยาบและผสมยา	88	44.9	108	55.1

ตารางที่ 41 (ต่อ)

ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมี	เกษตรกรมีความรู้ถูกต้อง (N = 196)		เกษตรกรมีความรู้ไม่ ถูกต้อง (N=196)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. ในระหว่างการหยุดพักการฉีดพ่นยาเกษตรกร ไม่สามารถรับประทานอาหาร ดื่มน้ำ และ สูบบุหรี่	177	90.3	19	9.3
9. สารเคมีที่เหลือจากการฉีดพ่นในแต่ละครั้ง ต้อง เทลงหลุมพร้อมทั้งกลบให้เรียบร้อย	39	19.9	157	80.1
10. สารเคมีที่ใช้ตามฉลากระบุแล้วไม่ได้ผล เกษตรกรควรเปลี่ยนไปใช้สารเคมีชนิดอื่น	117	57.7	79	40.3
11. หลังการฉีดพ่นสารเคมีเสร็จแล้ว เกษตรกร ควรนำเสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะฉีดไปซักด้วย ผงซักฟอกโดยแยกซักกับเสื้อผ้าทั่วไป	164	83.7	32	16.3
12. การเก็บสารเคมี เพื่อความปลอดภัย เกษตรกร ควรแยกเก็บไว้เฉพาะที่อย่างมิดชิดและมี อากาศถ่ายเท	174	88.8	22	8.2
13. วิธีการกำจัดภาชนะที่ใส่สารเคมีที่หมดแล้ว อย่างถูกต้อง เกษตรกรต้องนำไปฝังดิน	171	87.2	25	12.8

ตารางที่ 41 (ต่อ)

ความรู้ของ เกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมี	เกษตรกรมีความรู้ถูกต้อง (N = 196)		เกษตรกรมีความรู้ไม่ ถูกต้อง (N=196)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
14.พิษของสารเคมี เข้าสู่ร่างกายได้ทั้งปาก ทางจมูก และทางผิวหนัง	171	87.2	25	12.8
15.อันตรายที่ร่างกายได้รับสารพิษจากสารเคมี จะทำให้ปวดศีรษะ หน้ามืด คลื่นไส้ อาเจียร อาจทำให้ เป็นโรคมะเร็งหรืออาจทำให้ ถึงขั้นสูญเสียชีวิตได้	124	63.3	72	36.7
16.หลังจากการฉีดพ่นสารเคมีแล้วควร เว้นระยะ ของการฉีดพ่นครั้งต่อไปประมาณ 7 วันไปแล้ว	153	78.1	43	21.9

จากตารางที่ 41 สรุปได้ว่า เกษตรกรสวนส้มในเขตที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่
มีความรู้เรื่องการใช้สารเคมีถูกต้อง เฉลี่ยร้อยละ 76.2 และเฉลี่ยร้อยละ 23.8 นั้น
มีความรู้เรื่องสารเคมีผิด ๆ ในเรื่องระยะเวลาการฉีดพ่นสารเคมี การปฏิบัติตนเวลาผสม
สารเคมี และการปฏิบัติต่อสารเคมีที่เหลือจากการฉีดพ่นแล้ว

ตอนที่ 3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติเรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 42 แสดงทัศนคติของเกษตรกรสวนส้ม ที่มีต่อการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูส้ม

ตัวแปร	ทัศนคติของเกษตรกร (N=196)										ค่าเฉลี่ย \bar{X}
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง		
	จำ นวน	%	จำ นวน	%	จำ นวน	%	จำ นวน	%	จำ นวน	%	
1. การเผยแพร่ความรู้เรื่อง การใช้สารเคมีควรทำกับ ผู้ที่สนใจจริง ๆ เท่านั้น	34	17.3	55	28.1	17	8.6	60	30.6	30	15.3	2.984
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ เกษตรไม่จำเป็นต้องแนะนำ เรื่องการใช้สารเคมีป้องกัน กำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย	2	1.0	16	8.2	25	12.8	116	59.2	37	18.9	3.890
3. การใช้สารเคมีตามฉลาก อย่างเคร่งครัดก็ไม่สามารถ กำจัดศัตรูพืชได้อย่างถูกต้อง	7	3.6	65	33.2	43	21.9	67	34.2	14	7.1	3.083

ตารางที่ 42 (ต่อ)

ตัวแปร	ทัศนคติของเกษตรกร (N=196)										ค่าเฉลี่ย \bar{X}
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง		
	จำ นวน	%	จำ นวน	%	จำ นวน	%	จำ นวน	%	จำ นวน	%	
4. การเลือกใช้สารเคมี ควรเลือกใช้สารเคมีที่มีฤทธิ์ ตกค้างนาน	6	3.1	11	5.6	42	21.4	113	57.7	24	12.2	3.723
5. การผสมสารเคมีควรทำในที่ เกษตรกรสะดวก	13	6.6	78	39.8	28	14.3	69	35.2	8	4.1	2.899
6. สารเคมีที่ผสมกันหลาย ๆ ชนิด ในกลุ่มเดียวกันที่มีผล ในการออกฤทธิ์เหมือนกัน หรือขัดแย้งกัน สามารถ กำจัดศัตรูพืชได้หลายชนิด พร้อม ๆ กัน	7	3.6	74	37.8	43	21.9	63	32.1	9	4.6	2.963

ตารางที่ 42 (ต่อ)

ตัวแปร	ทัศนคติของเกษตรกร (N=196)										ค่าเฉลี่ย \bar{X}
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง		เห็นด้วย		ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง		
	จำ นวน	%	จำ นวน	%	จำ นวน	%	จำ นวน	%	จำ นวน	%	
7. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า คนที่รับประทานส้ม อาจได้ รับอันตรายจากสารเคมี ที่ท่านฉีดพ่น	36	18.4	56	28.6	66	33.6	22	11.2	16	8.2	2.617

จากตารางที่ 42 สรุปได้ว่า เกษตรกรสวนส้มในเขตที่ทำการวิจัยครั้งนี้
เกษตรกรส่วนใหญ่มีทัศนคติในเรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชไม่ถูกต้อง เฉลี่ยร้อยละ 48.56
ซึ่งมีทัศนคติไม่ถูกต้องในเรื่องการเผยแพร่ความรู้ เรื่องการใช้สารเคมี และผู้ที่รับประทานส้ม
อาจได้รับอันตรายจากสารเคมีจากที่เกษตรกรฉีดพ่น เกษตรกรที่มีทัศนคติในเรื่องดังกล่าว
ถูกต้อง เฉลี่ยร้อยละ 30.6 ส่วนเกษตรกรที่ไม่มีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวนี้ เฉลี่ย
ร้อยละ 20.84

ตอนที่ 3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 43 จำนวนร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามวิธีการปฏิบัติ เมื่อใช้สารเคมี

วิธีการปฏิบัติในการใช้สารเคมีของเกษตรกรสวนส้ม	ปฏิบัติ (N=196)		ไม่ปฏิบัติ (N=196)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อ่านฉลากทุกครั้งก่อนการใช้สารเคมี	173	88.3	23	11.7
2. ใช้สารเคมี เท่ากับที่ระบุในฉลาก	144	73.5	52	26.5
3. เลือกใช้สารเคมีตามชนิดของศัตรูพืชที่ต้องการจะป้องกันหรือกำจัด	164	83.7	32	16.3
4. ใช้วัสดุที่เตรียมไว้ตักและกวนเวลาผสมสารเคมี	144	73.5	52	26.5
5. เวลาฉีดพ่นสารเคมีจะทำตอนเช้าถึงเที่ยง	133	67.9	63	32.1
6. สวมเสื้อผ้ามิดชิด ใส่หน้ากาก และยืนเหนือลม	130	66.3	66	33.7
ทุกครั้งขณะทำการฉีดพ่นสารเคมี				
7. เมื่อถูกสารเคมีริบไปล้างออกด้วยสบู่หรือผงซักฟอกโดยทันที	122	62.2	74	37.8
8. เมื่อได้รับอันตรายจากสารเคมีริบไปปรึกษาแพทย์	130	66.3	66	33.7
9. เมื่อฉีดพ่นสารเคมีเสร็จแล้วนำอุปกรณ์การฉีดพ่นนั้นไปล้างให้สะอาดแล้วจึงนำไปเก็บไว้ในที่เก็บอุปกรณ์	176	89.8	20	10.2

ตารางที่ 43 (ต่อ)

วิธีการปฏิบัติในการใช้สารเคมีของเกษตรกรสวนส้ม	ปฏิบัติ (N=196)		ไม่ปฏิบัติ (N=196)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10. หลังจากการฉีดพ่นสารเคมีเสร็จท่านจะไปอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาดก่อนจะไปทำอย่างอื่นต่อไป	190	96.9	6	3.0
11. ภาชนะที่บรรจุสารเคมีนั้น เมื่อใช้หมดแล้วนำไปฝังดินทุกครั้ง	165	84.2	31	15.8
12. ท่านเก็บสารเคมีไว้ในที่เฉพาะที่จัดไว้เท่านั้น โดยแยกจากที่อยู่อาศัย	176	89.8	20	10.2
13. ท่านจะฉีดพ่นสารเคมีตามปฏิทินการฉีดที่กำหนดเท่านั้น	90	45.9	106	54.1
14. เมื่อหัวฉีด เกิดอุดตันขณะทำการฉีดพ่นท่านสวมถุงมือพลาสติกจับหัวฉีดแล้วใช้ไม้ เล็กๆ หรือลวดแทง	106	54.1	90	45.9

จากตารางที่ 43 พบว่าเกษตรกรสวนส้มในเขตที่ทำการวิจัยนั้นส่วนใหญ่ปฏิบัติใช้สารเคมีได้ถูกต้องดัง ในรายละเอียดต่อไปนี้

1. เกษตรกรสวนส้มส่วนใหญ่อ่านฉลากทุกครั้งก่อนใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ 88.3 ซึ่งจัด เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติถูกต้องและส่วนกลุ่มที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 11.7 โดยเกษตรกรกลุ่มนี้นาน ๆ จะอ่านฉลากสักครั้ง หรือบางรายไม่เคยอ่านเลยเพราะคิดว่ารู้วิธีการใช้ดีแล้ว ใช้กันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

2. เกษตรกรสวนส้มส่วนใหญ่ใช้สารเคมีเท่ากับที่ผลากระบุไว้ คิดเป็นร้อยละ 73.5 ซึ่งถือว่าปฏิบัติถูกต้อง เกษตรกรที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 26.5 เนื่องจากเกษตรกรบางรายใช้เกินกว่าหรือน้อยกว่าที่ผลากระบุ เนื่องจากความเชื่อที่ผิด ๆ ว่าใช้สารเคมีมากจะทำจัดแมลงได้มากกว่าและนานกว่า หรือบางรายใช้น้อยกว่าที่ผลากระบุเพราะเนื่องจากต้องการประหยัด
3. เกษตรกรสวนส้มส่วนใหญ่เลือกใช้สารเคมีตามชนิดของศัตรูพืชที่ต้องการกำจัด คิดเป็นร้อยละ 83.7 ส่วนเกษตรกรที่ไม่เลือกใช้สารเคมีตามชนิดของศัตรูพืชคิดเป็นร้อยละ 16.3 ซึ่งกลุ่มนี้เป็นการใช้สารเคมีผิดวิธี เนื่องจากเกษตรกรคิดว่าการเลือกใช้สารเคมีชนิดเดียวที่สามารถกำจัดแมลงได้หลายชนิด ประหยัดกว่า สะดวกกว่า
4. เกษตรกรสวนส้มส่วนใหญ่ใช้วัสดุที่เตรียมไว้ตักและกวนผสมสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 73.5 และเกษตรกรที่ปฏิบัติผิดวิธีคิดเป็นร้อยละ 16.3 โดยเกษตรกรกลุ่มนี้จะใช้วัสดุใกล้มือกวนผสมสารเคมี
5. เกษตรกรสวนส้มส่วนใหญ่ ฉีดสารเคมีกำจัดศัตรูส้มเวลาเช้าถึงเที่ยงคิดเป็นร้อยละ 67.9 และมีเกษตรกรที่ปฏิบัติผิดเวลาคิดเป็นร้อยละ 32.1 โดยที่เกษตรกรจะฉีดพ่นสารเคมีเวลาที่เกษตรกรสะดวก บางรายไม่ระบุเวลาแน่นอน
6. เกษตรกรสวนส้มส่วนใหญ่สวมเสื้อผ้าamidชิด ใส่หน้ากาก และยืนเหนือลมขณะทำการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูส้ม คิดเป็นร้อยละ 66.3 เกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติตามวิธีดังกล่าวทุกประการคิดเป็นร้อยละ 33.7 โดยที่บางรายไม่ใส่หน้ากากบางรายไม่คำนึงถึงเรื่องการยืนเหนือลม เกษตรกรที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องวิธีดังกล่าวอาจได้รับอันตรายพิษจากสารเคมีได้
7. เกษตรกรสวนส้มส่วนใหญ่ เมื่อถูกสารเคมีก็จะรีบไปล้างออกด้วยสบู่ หรือผงซักฟอก โดยทันที คิดเป็นร้อยละ 62.2 เกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 37.8 เกษตรกรอาจได้รับอันตรายพิษจากสารเคมีเนื่องจากการปฏิบัติไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจเป็นเหตุผลมาจากความเชื่อที่คนคิดที่ผิด ๆ ของเกษตรกร
8. เกษตรกรส่วนใหญ่ เมื่อได้รับอันตราย พิษจากสารเคมีรีบไปปรึกษาแพทย์คิดเป็นร้อยละ 33.7 โดยที่เกษตรกรกลุ่มนี้บางครั้งไปซื้อยาจากร้านขายยา ในตลาดมารับประทานเอง

ซึ่งอาจได้รับอันตรายได้

9. เกษตรกรส่วนใหญ่เมื่อฉีดพ่นสารเคมีเสร็จแล้วนำอุปกรณ์การฉีดพ่นนั้นไปล้างให้สะอาด แล้วจึงนำไปเก็บไว้ในที่เก็บอุปกรณ์คิดเป็นร้อยละ 89.8 ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่ปฏิบัติไม่ถูกวิธีคิดเป็นร้อยละ 10.2 โดยที่เกษตรกรบางรายก็ล้างบ้างไม่ล้างบ้าง นำไปเก็บไว้แล้ววันรุ่งขึ้นจะฉีดพ่นต่อ เป็นต้น

10. เกษตรกรส่วนใหญ่หลังจากฉีดพ่นสารเคมีแล้ว เกษตรกรจะไปอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาดแล้วจึงไปทำอย่างอื่นต่อไป คิดเป็นร้อยละ 96.9 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 3.0 ซึ่งเป็นจำนวนน้อยมากที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง เกษตรกรกลุ่มนี้อาจได้รับอันตรายจากสารเคมีสามารถเข้าสู่ร่างกายได้หลายทางได้แก่ ทางปาก จมูก (การหายใจ) ทางผิวหนัง

11. เกษตรกรส่วนลุ่มส่วนใหญ่ จะนำภาชนะที่บรรจุสารเคมีมาขึ้นเมื่อใช้หมดแล้วไปฝังดิน คิดเป็นร้อยละ 84.2 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 15.8 โดยที่เกษตรกรจะนำเอากล่อง หรือปี๊บ ขวด ถัง ขายเป็นให้บริษัทขายยาปราบศัตรูพืช บางรายก็นำไปโยนคลองแม่น้ำใกล้ ๆ บ้าน บางรายก็นำไปล้างแล้วนำมาใช้ประโยชน์อย่างอื่นต่อทั้งหมดที่กล่าวมาถือเป็นวิธีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง

12. เกษตรกรส่วนลุ่มส่วนใหญ่ จัดที่เก็บสารเคมีไว้ต่างหากโดยแยกจากที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 89.8 เกษตรกรที่ไม่ปฏิบัติดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 10.2 ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้อง

13. เกษตรกรส่วนลุ่มส่วนหนึ่งจะฉีดพ่นสารเคมีตามปฏิทินการฉีดพ่นยาที่กำหนดเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 45.9 เกษตรกรอีกส่วนหนึ่งจะฉีดพ่นยาเมื่อเห็นว่าแมลงระบาด ฉีดพ่นยาเมื่อเห็นเพื่อนบ้านฉีด เพราะเกรงว่าแมลงจากสวนอื่นจะหนีมาอยู่ที่สวนของตนและบางรายฉีดพ่นยาเมื่อได้รับความเสียหายจากแมลงศัตรูล้มไปแล้ว กลุ่มดังกล่าวนี้คิดเป็นร้อยละ 54.1 ซึ่งนับว่าเป็นค่าที่ใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุที่ว่าต้องการประหยัดประการหนึ่ง

14. เกษตรกรส่วนลุ่มส่วนใหญ่เมื่อพบว่าหัวฉีดอุดตันขณะทำการฉีดพ่นยา เกษตรกร

จะสวมถุงมือพลาสติก หรือยาง จับหัวฉีดแล้วใช้ไม้เล็ก ๆ หรือลวดแทง คัดเป็นร้อยละ 54.1 ส่วนเกษตรกรอีกกลุ่มหนึ่งที่ปฏิบัติผิดจากวิธีดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 45.9 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก เกษตรกรกลุ่มที่ปฏิบัติไม่ถูกวิธีคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็ว เป็นประการสำคัญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ

ตอนที่ 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช
อย่างปลอดภัยกับปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสาร

4.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรสวนส้ม
อำเภอคลองหลวง อำเภอชัยบุรี และอำเภอหนองเสือจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 44 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับปัจจัยทางสังคม เพศ, อายุ ของ
เกษตรกรสวนส้ม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	F	ระดับ นัยสำคัญ
เพศ	ชาย	178	12.57	2.937	0.69	-	0.497
	หญิง	18	13.00	2.473			
อายุ	22-30 ปี	16	12.62	2.921	-	0.6997	0.5931
	31-40 ปี	64	12.50	3.081			
	41-50 ปี	66	12.48	3.324			
	51-60 ปี	36	12.80	2.328			
	61 ปีขึ้นไป	14	13.69	1.888			

ผลจากตารางทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า ตัวแปร เพศ และอายุ กับตัวแปรความรู้
เป็นอิสระต่อกัน ความรู้ในเรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูผสมอย่างปลอดภัยนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับ
เพศ และอายุของเกษตรกรแต่อย่างใด

ตารางที่ 45 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับปัจจัยทางสังคม สถานภาพสมรส,
การศึกษา ของเกษตรกรสวนส้ม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	t	F	ระดับนัยสำคัญ
สถานภาพสมรส	โสด	29	13.31	3.1724	-	1.2805	0.2803
	สมรส	113	12.69	2.8844			
	อื่น ๆ	54	11.25	2.7124			
ระดับการศึกษา	ป 1 - 4	123	12.47	2.9973	-	2.6724	0.0487*
	ป 5 - 7	29	12.75	3.0314			
	ม.1 - 3	9	12.22	1.8559			
	ม.4 - 6	21	13.00	2.1213			
	ปริญญาตรีขึ้นไป	14	13.57	2.2434			

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า ตัวแปร สถานภาพการสมรสกับตัวแปรความรู้
ไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน แสดงว่าความรู้ในเรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูผสมอย่างปลอดภัย
ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ สถานภาพการสมรส

ส่วนตัวแปรระดับการศึกษา กับตัวแปรความรู้ของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากตารางแสดงว่าเกษตรกรสวนส้มที่ศึกษาในระดับสูงมีความรู้มากกว่าเกษตรกรที่ศึกษามาในระดับต่ำกว่า

ตารางที่ 46 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ กับปัจจัยทางสังคมจำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกร, การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
สมาชิกในครอบครัว	1 - 3 คน	3	12.67	1.5275	1.8250	0.1256
	3 - 4 คน	26	11.50	3.7443		
	5 - 6 คน	96	12.77	2.7965		
	7 - 9 คน	51	12.57	2.7368		
	10 คนขึ้นไป	20	13.75	2.3592		
กลุ่มต่าง ๆ ในสังคม						
1.กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	เลือก 1 กลุ่ม	112	12.51	3.1423	2.3455	.0432*
2.กลุ่มเกษตรกร	เลือก 2 กลุ่ม	59	13.00	2.0014		
3.กลุ่มส่งเสริมการเกษตร	เลือกมากกว่า 2 กลุ่ม	25	13.50	1.2101		
4.ลูกเสือชาวบ้าน						
5.อื่น ๆ						

ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ตัวแปร สมาชิกในครอบครัว กับตัวแปรความรู้
เป็นอิสระต่อกัน แสดงว่าความรู้ของ เกษตรกรสวนส้มใน เรื่องการใช้สารเคมี ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ
จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ส่วนตัวแปรการเข้าร่วมกลุ่มต่าง ๆ ของเกษตรกรกับตัวแปรความรู้ที่มีความสัมพันธ์กัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.5 ซึ่งหมายความว่า การที่เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม
ต่าง ๆ ดังกล่าวในสังคมมีส่วนทำให้มีความรู้ในเรื่องการใช้สารเคมี แตกต่างจากผู้ที่ไม่ได้เข้า
ร่วมกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตารางที่ 47 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ กับปัจจัยทางสังคมการติดต่อเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตรและลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ
เกษตร**

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร	1. ติดต่อเสมอ	26	11.63	3.9383	2.3535	0.0422*
	2. ติดต่อบ่อย	26	13.14	2.4934		
	3. ติดต่อบางครั้ง	48	11.83	3.3220		
	4. ไม่ค่อยได้ติดต่อ	68	13.19	2.2631		
	5. ไม่ได้ติดต่อเลย	28	13.34	1.9379		
ลักษณะการติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร	1. เจ้าหน้าที่มาพบที่บ้าน	127	13.00	4.0080	3.0592	0.0179*
	2. เกษตรกรไปพบเจ้าหน้าที่ ที่สำนักงาน เกษตรฯ	27	11.92	2.5135		
	3. พบกันโดยบังเอิญ	20	12.01	3.1370		
	4. อื่น ๆ	22	11.44	3.0711		

จากการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ตัวแปรการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าเกษตรกรเมื่อติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของตำบล ของอำเภอ หรืออื่น ๆ จะทำให้เกษตรกรส่วนลุ่มมีความรู้เรื่องการใช้สารเคมีแตกต่างจากผู้อื่น

ลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ก็เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าลักษณะการติดต่อของเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนั้นมีผลทำให้ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีของเกษตรกรเพิ่มขึ้นได้ เช่น การที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาพบเกษตรกรที่บ้านอาจทำให้ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรดีขึ้น ถูกต้องขึ้น มากกว่าการที่เกษตรกรพบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยบังเอิญ ตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ที่ตลาด วัด โรงเรียน ร้านกาแฟ ฯลฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 48 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับปัจจัยทางเศรษฐกิจจำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำสวนส้มและขนาดของพื้นที่ที่ทำสวนส้ม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
แรงงานที่ใช้ ในการทำสวนส้ม ในครอบครัว	0 - 2	16	12.50	2.1292	0.2138	0.9305
	2 - 3	87	12.57	3.2012		
	4 - 6	70	12.70	2.7312		
	7 - 9	20	12.60	2.9092		
	10 คนขึ้นไป	6	13.66	2.7325		
ขนาดพื้นที่ที่ ใช้ทำสวนส้ม ในปัจจุบัน	น้อยกว่า 10 ไร่	31	12.41	3.2529	1.2353	.2901
	11 - 20 ไร่	39	12.03	3.4898		
	21 - 30 ไร่	28	13.14	2.3367		
	31 - 40 ไร่	16	12.31	3.0049		
	41 - 50 ไร่	18	12.72	2.2959		
	51 -100 ไร่	48	12.76	2.5430		
	มากกว่า 100 ไร่	16	14.13	2.3058		

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่าตัวแปรความรู้กับ แรงงานที่ใช้ในการทำสวนส้มและ

ตัวแปรความรู้กับขนาดของพื้นที่ที่ใช้ทำสวนส้มในปัจจุบันของเกษตรกรไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ความรู้ในเรื่องการใช้สารเคมีของเกษตรกรไม่เกี่ยวข้องกับแรงงานที่ใช้ทำสวนส้ม และขนาดของพื้นที่ที่ใช้ทำสวนส้ม

ตารางที่ 49 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับปัจจัยทางเศรษฐกิจค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
ค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ดินทำสวนส้ม	ต่ำกว่า 300บาท/เดือน	25	12.96	1.7907	1.2059	0.3143
	301 - 500บาท/เดือน	27	13.15	1.8954		
	501 - 1,000บาท/เดือน	11	11.91	3.3001		
	มากกว่า 1,000บาท/เดือน	9	12.11	2.1473		
	ไม่ได้เช่าที่ดิน	120	-	-		
ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	ต่ำกว่า 10,000บาท/ปี	30	12.16	3.1741	0.3172	0.9271
	10,001-20,000บาท/ปี	30	12.70	3.2179		
	20,001-30,000บาท/ปี	15	13.13	3.3352		
	30,001-40,000บาท/ปี	8	12.94	2.3129		
	40,001-50,000บาท/ปี	12	13.00	1.8586		
	50,001-100,000บาท/ปี	47	13.05	1.7843		
	มากกว่า 100,000บาท/ปี	44	12.86	3.1667		

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรความรู้กับ ตัวแปร ค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ดิน และค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมี ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ความรู้ เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันปราบศัตรูพืชของเกษตรกรไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรทั้ง 2 ดังกล่าว

ตารางที่ 50 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับปัจจัยทางเศรษฐกิจรายได้จากการทำสวนส้ม และรายได้จากการประกอบอาชีพรองอื่น ๆ

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
รายได้จากการทำสวนส้ม	ต่ำกว่า 50,000 บาท/ปี	34	11.96	3.5222	1.4793	0.2007
	50,001 - 100,000 บาท/ปี	30	12.80	2.9290		
	100,001 - 200,000 บาท/ปี	33	13.08	2.0430		
	200,001 - 500,000 บาท/ปี	39	13.34	2.0750		
	500,001-1,000,000 บาท/ปี	46	13.25	1.2927		
	มากกว่า 1,000,000 บาท/ปี	14	14.11	1.2693		
รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ๆ เป็นอาชีพรอง	650 - 2,000 บาท/เดือน	10	11.00	3.3845	1.7949	0.1739
	2,001 - 5,000 บาท/เดือน	1	12.08	2.6557		
	มากกว่า 5,000 บาท/เดือน	1	12.86	3.2071		
	ไม่ได้ทำอาชีพอื่น ๆ	184	-	-		

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรความรู้ กับตัวแปรรายได้จากการประกอบ

อาชีพสวนล้ม และตัวแปรรายได้การประกอบอาชีพรองอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กันตามระดับ
นัยสำคัญทางสถิติ คือ ความรู้ในเรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของ เกษตรกรไม่ได้ขึ้นอยู่กับ
รายได้ของเกษตรกร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับปัจจัยการสื่อสารและการเปิดรับ
ข่าวสารของ เกษตรกรสวนส้ม

ตารางที่ 51 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับปัจจัยการสื่อสาร; กิจกรรมของ
กลุ่มต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
กิจกรรมที่จัดขึ้น						
	กลุ่มปุ๋ยหมัก					
	1. ไม่เคยไป	81	12.08	3.42		
	2. ไปบ้างไม่ไปบ้าง	74	16.80	2.97	4.9169	.0026**
	3. ไปทุกครั้ง	41	14.45	2.70		
กลุ่มออมทรัพย์						
	1. ไม่เคยไป	91	12.34	3.4853		
	2. ไปบ้างไม่ไปบ้าง	77	11.08	2.8272	5.2139	.0018**
	3. ไปทุกครั้ง	28	11.33	3.7859		
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร						
	1. ไม่เคยไป	68	11.87	3.5401		
	2. ไปบ้างไม่ไปบ้าง	87	15.66	2.8426	2.6125	.0426*
	3. ไปทุกครั้ง	41	13.00	3.0645		

ผลจากการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่า ตัวแปรกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมได้แก่กลุ่ม

ปุ๋ยหมักกลุ่มออมทรีพี้ และกลุ่มสหกรณ์การเกษตร กับตัวแปร ทิศนคติในการใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ 0.01 แสดงว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าว เกษตรกรที่ไปทุกครั้ง ไปบ้างไม่ไปบ้าง และไม่เคยไป จะมีทิศนคติในเรื่องการใช้สารเคมี ดี ปานกลาง และไม่ดีตามลำดับ

ตารางที่ 52 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับปัจจัยการใช้สาร ; สถานที่ที่เกษตรกรไปบ่อยที่สุดในอาทิตย์หนึ่ง ๆ

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
สถานที่ที่เกษตรกรไปบ่อยที่สุดในอาทิตย์หนึ่ง ๆ	1. ร้านขายยาปราบศัตรูพืช	62	13.74	2.3881	2.5888	.0196*
	2. ร้านกาแฟ	8	12.00	2.2678		
	3. ตลาด	51	11.78	3.5231		
	4. นอกตำบล	15	12.67	2.2254		
	5. สวนส้มอื่น ๆ	32	12.22	2.9918		
	6. วัด	2	11.50	2.1213		
	7. ไม่ตอบ	26	12.54	2.5176		

นอกจากการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า ตัวแปร สถานที่ที่เกษตรกรไปบ่อยที่สุดในสัปดาห์หนึ่ง ๆ กับตัวแปร ทิศนคติใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า เกษตรกรที่ไปตามสถานที่ต่าง ๆ ดังกล่าว มีทิศนคติที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 53 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ กับ ปัจจัยการสื่อสาร ; การเข้า
รับการประชุม อบรม เกี่ยวกับการเกษตร/การใช้สารเคมี,
ความบ่อยครั้งในการประชุม เข้ารับการอบรม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
การเข้ารับการ อบรม เรื่องการ ใช้สารเคมี	เคย	112	13.22	2.7335	5.4514	.0050**
	ไม่เคย	84	11.83	2.9977		
ความบ่อยครั้งใน การเข้าอบรม	มากกว่า 20 ครั้ง	15	12.96	2.9825	2.8304	.0259*
	19 - 10 ครั้ง	5	13.26	1.7893		
	9 - 5 ครั้ง	23	14.40	1.82		
	น้อยกว่า 5 ครั้ง	153	13.73	3.1045		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรการเข้ารับการอบรม เรื่องการใช้สารเคมี และความบ่อยครั้งในการเข้าอบรมดังกล่าว กับตัวแปร ทักษะคิด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 แสดงว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมการประชุม อบรม เกี่ยวกับการเกษตร การใช้สารเคมี บ่อยครั้งมากเท่าใดก็ทำให้เกษตรกรมีทักษะคิดดีขึ้น ถูกต้องขึ้นมากเท่านั้น

ตารางที่ 54 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับปัจจัยการสื่อสาร ; ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจากเจ้าหน้าที่, การอ่านเอกสารในเรื่องการเกษตรและการใช้สารเคมีของทางราชการ

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรต่อปี	1 - 3 ครั้ง	122	12.49	3.0148	1.5188	.1483*
	4 - 6 ครั้ง	41	12.90	2.9733		
	7 - 9 ครั้ง	16	11.31	2.5747		
	10 ครั้งขึ้นไป	17	13.29	2.7786		
การอ่านเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร	ไม่เคยอ่านเลย	35	11.63	3.0904	1.5063	.0397*
	นาน ๆ อ่านครั้ง	83	12.71	3.2592		
	อาทิ ตีละ 1-2 ครั้ง	11	13.55	1.6949		
ราชการ	มากกว่าอาทิ ตีละครั้ง	5	12.00	3.2404		
	อ่านทุกครั้งที่ได้รับเอกสาร	62	12.79	2.4099		

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปร ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารการเกษตร และการอ่านเอกสารการเผยแพร่ของทางราชการ กับตัวแปร ทักษะคิด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่า เกษตรกรที่รับข่าวสารทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่

ส่งเสริมการเกษตรบ่อยครั้ง เกษตรกรที่อ่านเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตรของทางราชการ มากก็จะทำให้มีทัศนคติดีมากขึ้นตามความบ่อยครั้งที่พบกับเจ้าหน้าที่และความบ่อยครั้งในการอ่าน เอกสารดังกล่าว

ตารางที่ 55 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ กับปัจจัยการสื่อสาร ; ความบ่อยครั้ง ในการอ่านหนังสือพิมพ์, เนื้อหาสาระที่เกษตรกรชอบอ่านในหนังสือพิมพ์

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้งใน การอ่านหนังสือพิมพ์	ไม่อ่าน	19	9.58	4.0458	8.2578	.0000**
	นาน ๆ ครั้ง	39	12.46	2.8456		
	อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง	29	13.38	2.1114		
	เกือบทุกวัน	79	13.70	2.5118		
	ทุกวัน	30	13.70	1.9146		
เนื้อหาสาระที่เกษตรกร ชอบอ่านในหนังสือพิมพ์	ข่าวการเกษตร	66	13.71	2.1178	21.3162	0.0**
	ข่าวทั่ว ๆ ไป	109	12.70	2.6257		
	อื่น ๆ	21	11.29	3.3523		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์และ เนื้อหาสาระที่เกษตรกรอ่านจากหนังสือพิมพ์ กับ ตัวแปรทัศนคติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เกษตรกรที่อ่านหนังสือพิมพ์บ่อยมากก็จะมีความทัศนคติดีตามความถี่

ของการอ่าน และเนื้อหาสาระจากการอ่านหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 56 ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ กับปัจจัยการสื่อสาร ; ความบ่อยครั้ง
ในการฟังวิทยุ, รายการวิทยุที่เกษตรกรชอบฟัง

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้งใน การฟังวิทยุ	ไม่ฟัง	6	9.40	4.3932	2.4841	.0331**
	นาน ๆ ครั้ง	36	12.06	3.5932		
	อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง	12	12.58	2.3143		
	เกือบทุกวัน	77	12.90	2.8681		
	ทุกวัน	65	13.02	2.2534		
รายการวิทยุที่ เกษตรกรชอบฟัง	รายการเกี่ยวกับการเกษตร	71	13.72	2.1659	6.2351	.0005**
	รายการทั่ว ๆ ไป	103	12.21	2.9759		
	อื่น ๆ	22	11.33	3.3934		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร ความบ่อยครั้งในการฟังวิทยุ และรายการวิทยุที่เกษตรกรฟัง กับตัวแปรทัศนคติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า เกษตรกรที่ฟังวิทยุบ่อยและเลือกรายการฟังจะทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชดีขึ้น

ตารางที่ 57 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กับปัจจัยการสื่อสาร ; ความบ่อยครั้ง
ในการดูโทรทัศน์, รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรชอบดู

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้งใน การดูโทรทัศน์	ไม่ดู	7	8.43	4.4668		
	ช่อง 3	24	13.42	2.6196		
	ช่อง 5	15	13.47	3.1818		
	ช่อง 7	123	12.55	2.7137	4.0460	.0016**
	ช่อง 9	24	13.17	2.6485		
	ช่อง 11	3	12.00	1.0000		
รายการโทรทัศน์ ที่เกษตรกรชอบดู	รายการเกี่ยวกับการเกษตร	50	13.01	4.4620		
	รายการละคร	44	12.44	3.1826		
	รายการข่าว	84	13.68	3.1765	4.0765	.0045**
	อื่น ๆ	18	9.76	4.4783		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์และรายการ
โทรทัศน์ที่เกษตรกรดู กับตัวแปร ทักษะคิด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
แสดงว่า การดูโทรทัศน์บ่อยและรายการที่เกษตรกรดูนั้น มีผลทำให้ต่อทักษะคิด เกี่ยวกับการใช้
สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ตอนที่ 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติในเรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช
อย่างปลอดภัยกับปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสาร

4.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช
กับปัจจัยทางสังคมของเกษตรกรสวนส้ม อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี และอำเภอ
หนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 58 ความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนคติ กับปัจจัยทางสังคม เพศ และอายุ
ของเกษตรกรสวนส้ม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
เพศ	ชาย	178	3.1895	.4378	0.8750	0.4551
	หญิง	18	3.1056	.8235		
อายุ	22 - 30 ปี	16	3.21	.2645	1.3253	.2623
	31 - 40 ปี	64	3.12	.4631		
	41 - 50 ปี	66	3.16	.4107		
	51 - 60 ปี	36	3.18	.6567		
	61 ปีขึ้นไป	14	3.42	.4708		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า ตัวแปร เพศ และอายุ กับตัวแปร ทัศนคติ
ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ตัวแปรทั้ง 2 คู่ ดังกล่าวเป็นอิสระต่อกัน

หมายความว่าเกษตรกรไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงจะมีอายุเท่าใดก็ตามไม่มีผลกับทัศนคติของเกษตรกรในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 59 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ กับปัจจัยทางสังคม สถานภาพการสมรส การศึกษา ของเกษตรกรสวนส้ม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
สถานภาพสมรส	โสด	29	3.38	.3913	1.7527	.1761
	สมรส	113	3.18	.4945		
	อื่น ๆ	54	2.99	.4581		
ระดับการศึกษา	ป 1 - 4	123	3.26	.4702	2.7565	.0294*
	ป 5 - 7	29	2.96	.6179		
	ม.1 - 3	9	3.06	.4035		
	ม.4 - 6	21	3.17	.3452		
	ปริญญาตรีขึ้นไป	14	3.30	.2631		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรสถานภาพสมรส กับตัวแปรทัศนคติ ไม่มี ความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ คือเป็นอิสระต่อกัน หมายความว่า ไม่ว่าเกษตรกรจะโสด สมรสแล้วหรือแยกกันอยู่ หย่าร้าง และอื่น ๆ ก็ไม่มีผลกับทัศนคติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ส่วนตัวแปร ระดับการศึกษา กับ ตัวแปรทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูง ทัศนคติของเกษตรกรในการใช้สารเคมีก็จะดีไปด้วย

ตารางที่ 60 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ กับปัจจัยทางสังคม จำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกร การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
สมาชิกในครอบครัว	1 - 3 คน	3	3.17	.5508	2.3162	.0588
	3 - 4 คน	26	3.14	.5292		
	5 - 6 คน	96	3.27	.4369		
	7 - 9 คน	51	3.15	.3618		
	10 คนขึ้นไป	20	2.92	.0825		
กลุ่มต่าง ๆ ในสังคม	เลือก 1 กลุ่ม	112	3.19	.4787	.6186	.0437*
1.กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	เลือก 2 กลุ่ม	59	3.13	1.1587		
2.กลุ่มเกษตรกร	เลือกมากกว่า 2 กลุ่ม	25	2.93	.6377		
3.กลุ่มส่งเสริมการเกษตร						
4.ลูกเสือชาวบ้าน						
5.อื่น ๆ						

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร สมาชิกในครอบครัว กับตัวแปรทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรสวนส้ม ไม่มีผลใน เรื่องทัศนคติในการใช้สารเคมีของเกษตรกร

ส่วนตัวแปร การเข้าร่วมกลุ่มต่าง ๆ ของเกษตรกรกับตัวแปรทัศนคตินั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การเข้ากลุ่มในสังคมของเกษตรกรทำให้ทัศนคติของเกษตรกรเกิดการเปลี่ยนแปลง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 61 ความสัมพันธ์ระหว่าง กับปัจจัยทางสังคม คือความบ่อยครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	1. ติดต่อเสมอ	26	2.94	.4370	4.1631	.0013**
	2. ติดต่อบ่อย	26	3.07	.5324		
	3. ติดต่อบางครั้ง	48	3.27	.4091		
	4. ไม่ค่อยได้ติดต่อ	68	3.43	.4631		
	5. ไม่ได้ติดต่อเลย	28	3.31	.4147		
ลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	1. เจ้าหน้าที่มาพบที่บ้าน	127	3.25	.4920	2.6705	.0336*
	2. เกษตรกรไปพบเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตร	27	3.19	.4714		
	3. พบกันโดยบังเอิญ	20	3.03	.3973		
	4. อื่น ๆ	22	2.78	.3563		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าตัวแปรความบ่อยครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและตัวแปรลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรกับตัวแปรทัศนคติที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 แสดงว่า เกษตรกรที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรบ่อยก็จะทำให้ทัศนคติดีขึ้นในเรื่องนี้และลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่

เกษตรกรที่มีผลต่อทัศนคติ เรื่องการใช้สารเคมีของเกษตรกร

4.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 62 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ จำนวนแรงงาน และขนาดของพื้นที่ที่ทำสวนส้ม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
แรงงานที่ใช้ ในการทำสวนส้ม ในครอบครัว	0 - 2	16	3.11	.5069	3.8112	.0653
	2 - 3	87	3.29	.4557		
	4 - 6	70	3.16	.3946		
	7 - 9	20	3.11	.3486		
	10 คนขึ้นไป	6	2.57	1.3186		
ขนาดพื้นที่ที่ ใช้ทำสวนส้ม ในปัจจุบัน	น้อยกว่า 10 ไร่	31	3.31	.4503	.5552	.7655
	11 - 20 ไร่	39	3.19	.5016		
	21 - 30 ไร่	28	3.22	.4364		
	31 - 40 ไร่	16	3.18	.4086		
	41 - 50 ไร่	18	3.21	.4575		
	51 -100 ไร่	48	3.12	.6096		
	มากกว่า 100 ไร่	16	3.11	.3523		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าตัวแปร แรงงานในครอบครัวที่ทำสวนล้ม และตัวแปร ขนาดพื้นที่ที่เข้าทำสวนล้มของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าจำนวนของพื้นที่ในการทำสวนล้มไม่มีผลต่อทัศนคติใน เรื่องการใช้อาคารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรสวนล้ม

ตารางที่ 63 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ ค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการใช้อาคารเคมีกำจัดศัตรูล้ม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
ค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ดิน ทำสวนล้ม	ต่ำกว่า 300 บาท/เดือน	25	3.37	.4120	3.2412	.0873
	301 - 500 บาท/เดือน	27	3.34	.3824		
	501 - 1,000 บาท/เดือน	11	2.91	.9386		
	มากกว่า 1,000 บาท/เดือน	9	2.90	.6690		
	ไม่ได้เช่าที่ดิน	120	-	-		
ค่าใช้จ่ายในการ ใช้อาคารเคมีป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	ต่ำกว่า 10,000 บาท/ปี	30	3.31	.4668	2.8391	.0123*
	10,001- 200,000 บาท/ปี	30	3.32	.4606		
	20,001 - 30,000 บาท/ปี	15	3.29	.3523		
	30,001 - 40,000 บาท/ปี	8	3.17	.4056		
	40,001 - 50,000 บาท/ปี	12	3.18	.4840		
	50,001 -100,000 บาท/ปี	47	3.27	.2257		
มากกว่า 100,000 บาท/ปี	44	2.83	.7467			

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร ค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ดินทำสวนส้ม กับ ตัวแปรทัศนคติ ไม่มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ดิน ไม่มีผลต่อทัศนคติการใช้สารเคมีของเกษตรกร

ส่วนตัวแปร ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับตัวแปรทัศนคติมีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ดิน มีผลต่อทัศนคติของเกษตรกรในการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 64 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือรายได้จากการ
ทำสวนส้ม และรายได้จากการประกอบอาชีพรองอื่น ๆ

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
รายได้จากการทำ สวนส้มต่อปี	ต่ำกว่า 500,000 บาท	34	3.26	.4637	1.3214	.2588
	50,001 - 100,000 บาท	30	3.17	.5428		
	100,001 - 200,000 บาท	33	3.43	.3816		
	200,001 - 500,000 บาท	39	3.26	.3659		
	500,001 - 1,000,000 บาท	46	3.17	.3100		
	มากกว่า 1,000,000 บาท	14	3.10	.5268		
รายได้จากการ ประกอบอาชีพ อื่น ๆ เป็นอาชีพรอง ต่อเดือน	650 - 2,000 บาท	10	3.10	.4457	1.6552	.1987
	2,000 - 5,000 บาท	1	3.32	.3442		
	มากกว่า 5,000 บาท	1	3.06	.9748		
	ไม่ได้ทำอาชีพอื่น ๆ	184				

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร รายได้จากการทำสวนส้ม และตัวแปร
รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ๆ เป็นอาชีพรอง กับตัวแปรทัศนคติ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า รายได้ของเกษตรกรไม่มีผลต่อทัศนคติในการใช้สารเคมีกำจัด
ศัตรูพืชของเกษตรกร

4.2.3 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับปัจจัยการสื่อสารและการเปิดรับ
ข่าวสารของเกษตรกร

ตารางที่ 65 ความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนคติ กับปัจจัยทางการสื่อสาร ; กิจกรรม
ของกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
กิจกรรมที่จัดขึ้น						
กลุ่มปุ๋ยหมัก	1. ไม่เคยไป	81	3.13	.4142	2.6724	.0487*
	2. ไปบ้างไม่ไปบ้าง	74	3.20	.4577		
	3. ไปทุกครั้ง	41	3.57	.3927		
กลุ่มออมทรัพย์	1. ไม่เคยไป	91	3.22	.4300	1.8184	.1452
	2. ไปบ้างไม่ไปบ้าง	77	2.98	.3722		
	3. ไปทุกครั้ง	28	3.20	.2000		
กลุ่มสหกรณ์ การเกษตร	1. ไม่เคยไป	68	3.05	.3618	5.0553	.0022**
	2. ไปบ้างไม่ไปบ้าง	87	3.32	.4769		
	3. ไปทุกครั้ง	41	3.42	.4921		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น กลุ่มออมทรัพย์ กับตัวแปรทัศนคติ ไม่มีความสัมพันธ์กันตามระดับนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าร่วมกลุ่มออมทรัพย์ ของเกษตรกรไม่มีผลต่อทัศนคติในการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช

ส่วนตัวแปร การเข้าร่วมกลุ่มปุ๋ยหมักและกลุ่มสหกรณ์การเกษตร กับ ตัวแปรทัศนคติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การที่เกษตรกรไปพบปะกับ กลุ่ม เกษตรและสหกรณ์บ่อย มีผลต่อทัศนคติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 66 ทหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับปัจจัยการสื่อสาร ; สถานที่ ที่ เกษตรกรไปบ่อยที่สุดในอาทิตย์หนึ่ง ๆ

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
สถานที่ที่เกษตรกรไปบ่อยที่สุดในอาทิตย์หนึ่ง ๆ	1.ร้านขายยาปราบศัตรูพืช	62	3.12	.6126	.9834	.0378*
	2.ร้านกาแฟ	8	3.39	.3314		
	3.ตลาด	51	3.24	.4315		
	4.นอกตำบล	15	3.13	.3826		
	5.สวนส้มอื่น ๆ	32	3.13	.5018		
	6.วัด	2	3.65	.0707		
	7.ไม่ตอบ	26	3.24	.3060		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรสถานที่ ที่ เกษตรกรไปบ่อยที่สุดในอาทิตย์หนึ่ง ๆ กับตัวแปรทัศนคติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า

สถานที่ ที่เกษตรกรชอบไปมีผลต่อทัศนคติในการใช้สารเคมีของเกษตรกร

ตารางที่ 67 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ กับ ปัจจัยการสื่อสาร ; การเข้ารับการประชุมอบรม เกี่ยวกับการเกษตร / การใช้สารเคมี, ความบ่อยครั้งในการประชุม เข้ารับการอบรม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
การเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการใช้สารเคมี	เคย	112	3.25	.5284	2.0188	.0357*
	ไม่เคย	84	3.11	.3728		
ความบ่อยครั้งในการ เข้าอบรม	มากกว่า 20 ครั้ง	15	3.20	.6071	3.0098	.0268*
	19 - 10 ครั้ง	5	3.40	.3867		
	9 - 5 ครั้ง	23	3.06	.2608		
	น้อยกว่า 5 ครั้ง	123	3.20	.4095		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าตัวแปรการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้สารเคมี และตัวแปรความบ่อยครั้งในการเข้าอบรม กับตัวแปรทัศนคติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ความบ่อยครั้งในการเข้ารับการอบรมเรื่องการใช้สารเคมี มีผลต่อทัศนคติเรื่องการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ตารางที่ 68 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับปัจจัยการสื่อสาร ; ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จากเจ้าหน้าที่, การอ่านเอกสารในเรื่องการเกษตรและการใช้สารเคมีของทางราชการ

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารทางการเกษตรของทางราชการ ต่อปี	1 - 3 ครั้ง	122	3.20	.5172	1.6031	.2374
	4 - 6 ครั้ง	41	3.22	.4543		
	7 - 9 ครั้ง	16	2.95	.3464		
	10 ครั้งขึ้นไป	17	3.42	.4576		
การอ่านเอกสารเผยแพร่ทางการเกษตรของราชการ	ไม่เคยอ่านเลย	35	3.18	.4180	.8205	.5364
	นาน ๆ อ่านครั้ง	83	3.16	.5059		
	อาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง	11	3.00	.7543		
	มากกว่าอาทิตย์ละครั้ง	5	3.02	.6440		
	อ่านทุกครั้งที่ได้รับเอกสาร	62	3.26	.4392		

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารทางการเกษตรจากทางราชการ และตัวแปรการอ่านเอกสารทางราชการ กับตัวแปรทัศนคติ ไม่มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ความบ่อยครั้ง ในการอ่านเอกสารเผยแพร่ในเรื่องการเกษตรของทางราชการไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติการใช้สารเคมีของเกษตรกร

ตารางที่ 69 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ กับปัจจัยการสื่อสาร ; ความบ่อยครั้ง
ในการอ่านหนังสือพิมพ์, เนื้อหาสาระที่เกษตรกรชอบอ่านในหนังสือพิมพ์

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้งใน การอ่านหนังสือพิมพ์	ไม่อ่าน	19	3.04	.4426	.9147	.4565
	นาน ๆ อ่านครั้ง	39	3.17	.5609		
	อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง	29	3.25	.4983		
	เกือบทุกวัน	79	3.16	.4176		
	ทุกวัน	30	3.29	.3680		
เนื้อหาสาระที่เกษตรกร ชอบอ่านในหนังสือพิมพ์	ข่าวการเกษตร	66	3.29	.6353	2.8472	.0388*
	ข่าวทั่ว ๆ ไป	109	3.17	.3688		
	อื่น ๆ	21	3.19	.5900		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์
กับตัวแปรทัศนคติ ไม่มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยหรือ
ไม่บ่อยก็ไม่ส่งผลต่อทัศนคติในการใช้สารเคมีของเกษตรกร

ส่วนตัวแปร เนื้อหาสาระที่เกษตรกรชอบอ่านในหนังสือพิมพ์ กับตัวแปรทัศนคติมีความ
สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เนื้อหาสาระที่เกษตรกรอ่านนั้นมีผล
ต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมี

ตารางที่ 70 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ กับปัจจัยการสื่อสาร ; ความบ่อยครั้ง
ในการฟังวิทยุ, รายการวิทยุที่เกษตรกรชอบฟัง

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้ง ในการฟังวิทยุ	ไม่ฟัง	6	3.02	.2168	2.2308	.0530
	นาน ๆ ครั้ง	36	2.98	.6572		
	อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง	12	3.38	.3762		
	เกือบทุกวัน	7	3.19	.4614		
	ทุกวัน	65	3.27	.4207		
รายการวิทยุที่ เกษตรกรชอบฟัง	รายการเกี่ยวกับเกษตร	71	3.31	.6174	3.3768	.0195*
	รายการทั่ว ๆ ไป	103	3.15	.3900		
	อื่น ๆ	22	2.88	.3433		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร ความบ่อยครั้งในการฟังวิทยุ กับตัวแปรทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การที่เกษตรกรฟังวิทยุบ่อยมาก น้อย ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ส่วนตัวแปร รายการวิทยุที่เกษตรกรชอบฟังกับตัวแปรทัศนคติ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ทัศนคติของเกษตรกรอาจเปลี่ยนแปลงได้จากการฟังรายการที่ชอบจากวิทยุ

ตารางที่ 71 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ กับปัจจัยทางการสื่อสาร ; ความบ่อย
ครั้งในการดูโทรทัศน์ รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรชอบ

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้ง ในการดูโทรทัศน์	ไม่ดู	7	2.87	.2138		
	ช่อง 3	24	3.07	.6864		
	ช่อง 5	15	3.10	.3883		
	ช่อง 7	123	3.22	.4706	1.2713	.2780
	ช่อง 9	24	3.29	.4180		
	ช่อง 11	3	3.10	.6000		
รายการโทรทัศน์ ที่เกษตรกรชอบดู	รายการเกี่ยวกับเกษตร	50	3.21	.4701	1.2963	.0846
	รายการ ละคร	44	3.27	.4621		
	รายการ ข่าว	84	3.46	.4012		
	อื่น ๆ	18	2.91	.3201		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร ความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์ และ
ตัวแปร รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรชอบดู ไม่มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า
ทัศนคติของ เกษตรกรไม่มีโอกาส เปลี่ยนแปลงจากการดูรายการโทรทัศน์ที่ชอบบ่อยครั้งมากนัก
เพียงใด

ตอนที่ 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร
สวนส้ม กับปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสารของเกษตรกร

4.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับปัจจัยทางสังคม
ของเกษตรกรสวนส้ม อำเภอคลองหลวง อำเภอธัญบุรี และอำเภอหนองเสือ
จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 72 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมี กับปัจจัยทางสังคม เพศ อายุ
ของเกษตรกรสวนส้ม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
เพศ	ชาย	178	10.88	3.2567	.8984	.4401
	หญิง	18	11.50	2.7706		
อายุ	22 - 30 ปี	16	11.63	2.8723	1.2764	.2810
	31 - 40 ปี	64	10.63	3.3004		
	41 - 50 ปี	66	10.66	3.5946		
	51 - 60 ปี	36	11.81	2.6057		
	61 ปีขึ้นไป	14	11.69	2.4958		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร เพศ และตัวแปรอายุ กับตัวแปรการใช้
สารเคมีไม่มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า เพศ และอายุของเกษตรกร ไม่มีผล

ต่อการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 73 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมี กับปัจจัยทางสังคม ; สถานภาพสมรส, การศึกษาของเกษตรกรสวนส้ม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
สถานภาพสมรส	โสด	29	11.38	3.3798	.6937	.5010
	สมรส	113	11.00	3.2161		
	อื่น ๆ	54	9.75	2.7124		
ระดับการศึกษา	ป 1 - ป 4	123	10.91	3.4153	.3683	.0410*
	ป 5 - ป 7	29	10.76	3.0314		
	ม.1 - ม.3	9	10.89	1.5366		
	ม.4 - ม.6	21	11.10	2.8090		
	ปริญญาตรีขึ้นไป	14	11.93	2.7023		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร สถานภาพสมรส กับตัวแปรการใช้สารเคมี ไม่มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การใช้สารเคมีของเกษตรกรไม่ได้ขึ้นอยู่กับสถานภาพการสมรส

ส่วนตัวแปร ระดับการศึกษาของเกษตรกร กับตัวแปร การใช้สารเคมีมีความสัมพันธ์กันตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ความรู้ของเกษตรกรมีผลต่อการใช้สารเคมี

กำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 74 ความสัมพันธ์การใช้สารเคมีกับปัจจัยทางสังคม ; จำนวนสมาชิกในครอบครัว, การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
สมาชิกในครอบครัว	1 - 3 คน	3	11.67	2.5166	3.7508	.0658
	3 - 5 คน	26	9.08	3.4871		
	4 - 6 คน	96	11.17	3.0200		
	7 - 9 คน	51	10.86	3.3527		
	10 คนขึ้นไป	20	12.55	2.3278		
กลุ่มต่าง ๆ ในสังคม	เลือก 1 กลุ่ม	112	10.50	3.5468	2.4939	.0313*
1. กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	เลือก 2 กลุ่ม	59	12.56	1.4240		
2. กลุ่มเกษตรกร	เลือกมากกว่า 2 กลุ่ม	25	12.67	1.5055		
3. กลุ่มส่งเสริมการเกษตร						
4. ลูกเสือชาวบ้าน						

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมาชิกในครอบครัว กับตัวแปรการใช้สารเคมี ไม่มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การใช้สารเคมีของเกษตรกรจะผิดหรือถูกวิธี ก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ส่วนตัวแปร การเข้าร่วมกลุ่มต่าง ๆ ของเกษตรกร กับตัวแปรการใช้สารเคมีมีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า การเข้าร่วมกลุ่มต่าง ๆ ของเกษตรกรมีผลต่อการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูผสม

ตารางที่ 75 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมีกับปัจจัยทางสังคม ; การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD	F	ระดับนัยสำคัญ
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	1. ติดต่อเสมอ	26	9.91	3.6545	3.3140	.0068**
	2. ติดต่อบ่อย	26	11.99	2.3836		
	3. ติดต่อบางครั้ง	48	9.98	3.9920		
	4. ไม่ค่อยได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	68	11.62	2.8436		
	5. ไม่ได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเลย	28	10.62	2.6695		
ลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	1. เจ้าหน้าที่มาพบที่บ้าน	127	10.96	3.1532	2.9667	.0209*
	2. เกษตรกรไปพบเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตร	27	11.22	3.3436		
	3. พบโดยบังเอิญ	20	12.42	2.2685		
	4. อื่น ๆ	22	10.56	3.0046		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร ความบ่อยครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตรและตัวแปรลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความสัมพันธ์กัน
ตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 แสดงว่า ความบ่อยครั้งในการติดต่อและ
ลักษณะการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตร มีผลต่อการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมีกับปัจจัยทาง เศรษฐกิจ

ตารางที่ 76 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมีกับปัจจัยทาง เศรษฐกิจ

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำสวนส้ม และขนาดของพื้นที่ที่ทำสวนส้ม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F	ระดับนัยสำคัญ
แรงงานที่ใช้ ในการทำสวนส้ม ในครอบครัว	0 - 2	16	10.81	2.6638	0.6895	0.5999
	2 - 3	87	10.90	3.2111		
	4 - 6	70	11.01	3.2145		
	7 - 9	20	10.60	3.8580		
	10 คนขึ้นไป	6	13.00	1.0954		
ขนาดพื้นที่ที่ใช้ ทำสวนส้ม ในปัจจุบัน	น้อยกว่า 10 ไร่	31	10.28	3.5826	2.3427	0.0333*
	11 - 20 ไร่	39	9.92	3.7444		
	21 - 30 ไร่	28	10.82	2.6813		
	31 - 40 ไร่	16	11.44	3.2449		
	41 - 50 ไร่	18	11.89	2.6097		
	51 - 100 ไร่	48	11.97	2.8234		
	มากกว่า 100 ไร่	16	12.13	1.8574		

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรแรงงานที่ใช้ในการทำสวนส้มในครอบครัว

กับตัวแปรการใช้สารเคมี ไม่มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า จำนวนแรงงาน
ในการทำสวนส้ม ไม่มีผลกับการใช้สารเคมีของเกษตรกร

ส่วนตัวแปรขนาดพื้นที่ในการทำสวนส้ม กับตัวแปรการใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กัน
ตามนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 แสดงว่า การใช้สารเคมีของเกษตรกร ขึ้นอยู่กับขนาด
ของพื้นที่ในการทำสวนส้มด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 77 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายเงินค่าเช่าที่ดินทำสวนส้ม ต่อเดือน
กับการใช้จ่ายเงินค่าเช่าที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F	ระดับนัยสำคัญ
ค่าใช้จ่ายในการ เช่าที่ดิน ทำสวนส้ม ต่อเดือน	ต่ำกว่า 300 บาท	25	12.20	2.2361	2.2883	0.0863
	301 - 500 บาท	27	12.11	1.8257		
	501 - 1000 บาท	11	10.10	3.4483		
	มากกว่า 1,000 บาท	9	11.89	2.7131		
	ไม่ได้เช่าที่ดิน	120	-	-		
ค่าใช้จ่ายในการ ซื้อสารเคมี ป้องกันกำจัด ศัตรูพืช ต่อปี	ต่ำกว่า 10,000 บาท	30	10.17	3.4047	1.2822	0.2695
	10,001-20,000 บาท	30	10.14	3.7486		
	20,001-30,000 บาท	15	11.73	4.1312		
	30,001-40,000 บาท	8	11.17	2.7706		
	40,001-50,000 บาท	12	10.92	2.8110		
	50,001-100,000 บาท	47	12.24	3.2313		
	มากกว่า 100,000 บาท	44	11.55	2.4049		

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ตัวแปรค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ดินทำสวนส้ม ต่อเดือน และตัวแปรค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับตัวแปรการใช้จ่ายเงินค่าเช่าที่ดินทำสวนส้ม ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การใช้จ่ายเงินค่าเช่าที่ดินทำสวนส้ม ไม่ได้มีความ

เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการเช่าที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ตารางที่ 78 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายสารเคมีกับปัจจัยทาง เศรษฐกิจ;
รายได้จากการทำสวนส้ม; รายได้จากการประกอบอาชีพรองอื่น ๆ

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F.	ระดับนัยสำคัญ
รายได้จากการ ทำสวนส้ม ต่อปี	ต่ำกว่า 50,000 บาท	34	10.78	3.7656		
	50,001-100,000 บาท	30	10.43	3.3392		
	100,001-200,000 บาท	33	10.87	2.4365		
	200,001-500,000 บาท	39	11.72	2.7503	1.1649	.3299
	500,001-1,000,000บาท	46	12.05	2.4597		
	มากกว่า 1,000,000 บาท	14	11.89	1.5366		
รายได้จากการ ประกอบอาชีพ อื่น ๆ เป็นอาชีพ รองต่อเดือน	650 - 2,000 บาท	10	9.04	3.4441		
	2,001 - 5,000 บาท	1	10.35	3.6918	2.7553	.0707
	มากกว่า 5,000 บาท	1	11.71	2.3996		
	ไม่ได้ทำอาชีพอื่น ๆ	184				

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรรายได้จากการทำสวนส้มและตัวแปรรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ๆ กับตัวแปรการใช้จ่ายสารเคมีไม่มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า รายได้ของเกษตรกรไม่มีผลต่อการใช้จ่ายสารเคมีถูกต้องหรือผิดวิธีแต่อย่างใด

4.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรกับปัจจัยการ
 สื่อสารและการเปิดรับข่าวสารของเกษตรกรสวนส้ม

ตารางที่ 79 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมีกับปัจจัยการสื่อสาร ; กิจกรรม
 ของกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F.	ระดับนัยสำคัญ
กิจกรรมที่จัดขึ้น						
กลุ่มผู้หมัก	1. ไม่เคยไป	81	9.83	3.2106		
	2. ไปบ้างไม่ไปบ้าง	74	9.61	3.7275	13.3685	.0000**
	3. ไปทุกครั้ง	41	11.82	2.8920		
กลุ่มออมทรัพย์	1. ไม่เคยไป	91	10.19	3.3601		
	2. ไปบ้างไม่ไปบ้าง	77	8.17	3.6316	18.3082	0.0**
	3. ไปทุกครั้ง	28	9.00	1.7321		
กลุ่มสหกรณ์ การเกษตร	1. ไม่เคยไป	68	9.71	3.4754		
	2. ไปบ้างไม่ไปบ้าง	87	11.07	3.2588	9.1072	.0000**
	3. ไปทุกครั้ง	41	10.13	3.3885		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มผู้ป่วยหนัก กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มสหกรณ์การเกษตร กับตัวแปร การใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มผู้ป่วยหนัก กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มสหกรณ์การเกษตร มีผลต่อการใช้สารเคมีถูกต้อง หรือไม่ถูกต้อง

ตารางที่ 80 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมีกับปัจจัยการสื่อสาร ; สถานที่ ที่เกษตรกรไปบ่อยที่สุดในวันอาทิตย์หนึ่ง ๆ

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F.	ระดับนัยสำคัญ
สถานที่ที่เกษตรกรไปบ่อยที่สุดในวันอาทิตย์หนึ่ง ๆ	1. ร้านขายยาปราบศัตรูพืช	62	12.22	2.7126	3.8313	.0013**
	2. ร้านกาแฟ	8	10.63	2.8754		
	3. ตลาด	51	9.50	3.5643		
	4. นอกตำบล	15	11.00	2.6186		
	5. สวนสันอื่น ๆ	32	10.91	3.2064		
	6. วัด	2	13.00	0.0		
	7. ไม่ตอบ	26	10.80	2.9721		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร สถานที่ที่เกษตรกรไปบ่อยที่สุดในวันอาทิตย์หนึ่ง ๆ กับตัวแปรการใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าการใช้สารเคมีของเกษตรกรมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานที่ต่าง ๆ ที่เกษตรกรไปบ่อยที่สุด

ในสัปดาห์หนึ่ง ๆ

ตารางที่ 81 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมี กับปัจจัยการสื่อสาร ; การเข้าร่วมการประชุม อบรม เกี่ยวกับการเกษตร/การใช้สารเคมี ความบ่อยครั้งในการประชุม การเข้ารับการอบรม

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F.	ระดับนัยสำคัญ
การเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการใช้สารเคมี	เคย	112	11.50	3.0507	3.0581	.0141*
	ไม่เคย	84	10.10	3.2123		
ความบ่อยครั้งในการ เข้าอบรม	มากกว่า 20 ครั้ง	15	11.12	3.3347	2.8168	.0265*
	19 - 10 ครั้ง	5	11.83	2.6740		
	9 - 5 ครั้ง	23	12.00	1.4142		
	น้อยกว่า 5 ครั้ง	153	12.67	2.1931		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรการเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการใช้สารเคมีและความบ่อยครั้งในการเข้ารับการอบรม กับตัวแปรการใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ความบ่อยครั้งในการเข้าร่วมอบรมการใช้สารเคมี มีผลต่อการใช้สารเคมีถูกต้อง หรือไม่ถูกต้อง

ตารางที่ 82 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมี กับปัจจัยการสื่อสาร ; ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จากเจ้าหน้าที่, การอ่านเอกสารในเรื่องการเกษตรและการใช้สารเคมีของทางราชการ

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F.	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้งในการ	1 - 3 ครั้ง	122	11.41	3.0474		
รับข่าวสารทางการ	4 - 6 ครั้ง	41	10.85	3.5606	4.9603	.0008**
เกษตรกรของทาง	7 - 9 ครั้ง	16	7.81	3.2087		
ราชการ ต่อปี	10 ครั้งขึ้นไป	71	10.88	2.6899		
การอ่านเอกสาร	ไม่เคยอ่านเลย	35	10.60	3.4301		
เผยแพร่ทางการ	นาน ๆ อ่านครั้ง	83	11.05	3.4817		
เกษตรกรของทาง	อาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง	11	12.00	2.5298	.6209	.0240*
ราชการ	มากกว่าอาทิตย์ละครั้ง	5	12.20	4.6043		
	อ่านทุกครั้งที่ได้					
	รับเอกสาร	6.2	10.69	2.8027		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารทางการ เกษตรของทางราชการ และตัวแปรการอ่านเอกสารการเผยแพร่ จากทางราชการ กับตัวแปร การใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 แสดงว่า

การรับข่าวสารและอ่านข่าวสารจากทางราชการมีผลต่อการใช้สารเคมีของเกษตรกร

ตารางที่ 83 ความสัมพันธ์ระหว่าง การใช้สารเคมีกับปัจจัยสื่อสาร ; ความบ่อยครั้ง
ในการอ่านหนังสือพิมพ์, เนื้อหาสาระที่เกษตรกรชอบอ่านหนังสือพิมพ์

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F.	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้ง ในการอ่าน หนังสือพิมพ์	ไม่อ่าน	19	6.53	3.6517	15.1940	0.0**
	นาน ๆ อ่านครั้ง	39	10.79	2.9573		
	อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง	29	11.66	2.8445		
	เกือบทุกวัน	79	12.05	2.3614		
	ทุกวัน	30	12.17	2.2604		
เนื้อหาสาระที่ เกษตรกรชอบอ่าน ในหนังสือพิมพ์	ข่าวการเกษตร	66	12.11	2.5184	26.1281	0.0**
	ข่าวทั่ว ๆ ไป	109	11.07	2.8175		
	อื่น ๆ	21	10.33	2.9439		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์และ
ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ กับตัวแปรการใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ความบ่อยครั้งในการอ่านเนื้อหาสาระจากหนังสือพิมพ์มีผลต่อ
การใช้สารเคมีของเกษตรกร

ตารางที่ 84 ความสัมพันธ์ระหว่าง การใช้สารเคมี กับปัจจัยการสื่อสาร ; ความบ่อยครั้งในการฟังวิทยุ, รายการวิทยุที่เกษตรกรชอบฟัง

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F.	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้ง ในการฟังวิทยุ	ไม่ฟัง	6	6.80	4.8683		
	นาน ๆ ครั้ง	36	10.15	3.3224		
	อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง	12	11.83	3.3800	3.1198	.0099**
	เกือบทุกวัน	77	11.12	3.1580		
	ทุกวัน	65	11.45	2.7331		
รายการวิทยุที่ เกษตรกรชอบฟัง	รายการเกี่ยวกับเกษตร	71	12.00	2.4553		
	รายการทั่ว ๆ ไป	103	10.57	3.3345	4.9391	.0025**
	อื่น ๆ	22	9.64	3.1709		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปร ความบ่อยครั้งในการฟังวิทยุ และรายการวิทยุที่เกษตรกรชอบฟัง กับตัวแปร การใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การฟังรายการวิทยุ ที่ชอบบ่อยครั้ง มีผลต่อการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

ตารางที่ 85 ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สารเคมี กับปัจจัยการสื่อสาร ; ความบ่อย
ครั้งในการดูโทรทัศน์ รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรชอบดู

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	SD.	F.	ระดับนัยสำคัญ
ความบ่อยครั้ง ในการดูโทรทัศน์	ไม่ดู	7	5.29	3.4983	8.5396	.0000**
	ช่อง 3	24	12.79	1.1788		
	ช่อง 5	15	12.71	3.1483		
	ช่อง 7	123	10.75	3.1995		
	ช่อง 9	24	10.67	2.3713		
	ช่อง 11	3	12.67	1.5275		
รายการโทรทัศน์ที่ เกษตรกรชอบดู	รายการเกี่ยวกับเกษตร	50	10.48	2.1292	4.6421	.0010**
	รายการละคร	44	12.21	2.3416		
	รายการข่าว	84	13.61	3.3920		
	อื่น ๆ	18	7.92	1.0212		

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์และรายการ
โทรทัศน์ที่เกษตรกรชอบดู กับตัวแปรการใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.01 แสดงว่า ความบ่อยครั้งในการดูโทรทัศน์และรายการที่ชอบดูนั้นมีผลต่อการใช้สารเคมี
ของเกษตรกร

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อหาตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายความรู้ ทักษะคิด และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้ดีที่สุด

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณมีค่าสถิติที่เกี่ยวข้องและกล่าวถึงในการรายงานผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Coefficient =R)
2. ค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย (Coefficient of Determination =R²)
3. ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอย (Regression coefficient)

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างความรู้ ทักษะคิด และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับตัวแปรปัจจัยสังคม เศรษฐกิจและการสื่อสาร โดยใช้การวิเคราะห์แบบขั้นตอน ซึ่งจะเลือกตัวแปรที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงสุด กับตัวแปรความรู้ ทักษะคิด และการใช้สารเคมีเข้าสู่การวิเคราะห์เป็นอันดับแรกเสมอ และตัวแปรต่อ ๆ ไปจะเลือกตัวแปรที่มีสหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial correlation) สูงสุดในกลุ่มตัวแปรปัจจัยสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสารที่เหลืออยู่เข้าวิเคราะห์ตามลำดับ

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจะเสนอเฉพาะตัวแปรปัจจัยสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสาร ที่สามารถอธิบายตัวแปรความรู้ ทักษะคิดและการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเท่านั้น

ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระหว่างตัวแปรความรู้ ทักษะคิดและการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับตัวแปรตามในเรื่องของปัจจัยสังคม เศรษฐกิจและการสื่อสาร

ตารางที่ 86 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับตัวแปรปัจจัยสังคม เศรษฐกิจและการสื่อสารของเกษตรกร

ตัวแปร	R	R ²	B	Beta	T	Sig T
1. รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรชอบชม	.3365	.1132	.6221	.2045	3.374	.0009***
2. ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์	.4524	.2047	.6080	.2654	4.768	.0000***
3. ความบ่อยครั้งในการเข้ารับการ ประชุม อบรม เกี่ยวกับการเกษตร และการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	.5888	.3466	.4923	.1967	3.347	.0010**
4. แหล่งข่าวสารที่เกษตรกรได้รับทราบ เรื่องการระบาดและการป้องกัน กำจัดศัตรูพืช	.6135	.3764	.3547	.1779	3.004	.0032**

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

*** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

จากตารางที่ 86 สรุปได้ว่า มีตัวแปรปัจจัยสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสารเพียง

5 ตัวแปรเท่านั้นที่สามารถอธิบายความผันแปร หรือมีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ตัวแปรทั้ง 5 ดังกล่าว เมื่อพิจารณาตามลำดับความสำคัญโดยดูจากค่าสัมประสิทธิ์

การถดถอยมาตรฐาน (Beta) พบว่า ตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุดคือ รายการโทรทัศน์ที่
เกษตรกรชอบดู รองลงมาคือ ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ ความบ่อยครั้งในการเข้า
รับการประชุม อบรม เกี่ยวกับการเกษตรและการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช แหล่งข่าวสารที่
เกษตรกรได้รับทราบเรื่องการระบาด และการกำจัดศัตรูพืชตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 87 ผลการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนระหว่างตัวแปรทัศนคติ
เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับตัวแปรปัจจัยสังคม เศรษฐกิจ
และการสื่อสารของเกษตรกร

ตัวแปร	R	R ²	B	Beta	T	Sig T
1. ความบ่อยครั้งในการพบปะติดต่อกับ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	.2657	.0706	.0760	.2020	3.137	.0020**
2. ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัด ศัตรูพืช	.3557	.1265	1.2205	.3727	4.336	.0000***
3. รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรชอบชม	.4098	.1679	.1090	.2147	3.429	.0007***
4. การเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์	.4779	.2284	.0887	.1848	2.858	.0047**
5. ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ ของเกษตรกร	.5220	.2724	.0580	.1517	2.276	.0240*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

*** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

จากตารางที่ 87 สรุปได้ว่า มีตัวแปรปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสาร 5 ตัวแปร ที่สามารถอธิบายความผันแปร หรือมีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ตัวแปรทั้ง 5 ตัวดังกล่าว เมื่อพิจารณาตามลำดับความสำคัญโดยดูจาก ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta) พบว่าตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุด คือ ความบ่อยครั้งในการพบปะติดต่อกับเจ้าหน้าที่การเกษตร และรองลงมาตามลำดับ คือ ค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเคมีกำจัดศัตรูพืช รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรชม การเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ และความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ของเกษตรกร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 88 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ระหว่างตัวแปรการใช้
 สารเคมีกำจัดศัตรูพืช กับตัวแปรปัจจัยสังคม เศรษฐกิจและการสื่อสาร
 ของเกษตรกร

ตัวแปร	R	R ²	B	Beta	T	Sig T.
1. การเข้าร่วมกลุ่มสหกรณ์การเกษตร	.4556	.2076	1.0479	.2543	3.737	.0002**
2. รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรชอบชม	.5502	.3028	.9337	.2798	4.910	.0000***
3. ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ ของเกษตรกร	.6313	.3985	.8053	.3205	5.871	.0000***
4. ความบ่อยครั้งในการเข้าประชุม อบรมเรื่องการเกษตรทั่ว ๆ ไปและ การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	.6560	.4304	1.1584	.1807	3.205	.0016**
5. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร	.6732	.4532	1.1152	.1635	2.969	.0034**

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

*** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

จากตารางที่ 88 สรุปได้ว่าตัวแปรปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และการสื่อสาร 5 ตัวแปร ที่สามารถอธิบายความผันแปร หรือมีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ตัวแปรทั้ง 5 ดังกล่าวเมื่อพิจารณาตามลำดับความสำคัญโดยดูจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ที่สุด คือ การเข้าร่วมกลุ่มสหกรณ์การเกษตร รองลงมาตามลำดับคือ รายการโทรทัศน์ที่เกษตรกรชอบชม ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ของเกษตรกร ความบ่อยครั้งในการเข้าประชุม อบรมเรื่องการเกษตรและการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย